БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 253 (11239)
1966 оной октябриин 26, среда

сэн 2 мүнгэн

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Газар тараалангай ба мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ нэрэ хүндэ, алдар соло!

Агууехэ Октябриин социалис революциин 49 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гай Уриануудһаа

УРГАСА — ЕХЭ ШЭБХЭҺЭЭ

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой коллектив, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ерэхэ жэлдэ ...ша онойхиһоо дутуугүй, үшөө ...үү баян ургаса абахын түлөө ...хэ гэһэн һайн һайхан үүс... гаргаба. Энэнь республикын ...ад колхоз, совхозуудта дэмжэжэ байнхай.

...йшан гээд, ямар аргаар та...лан, сабшалангай найдамтай ...са абаха гэжэ үүсхэл гаргаг... шиидээб? Нэн түрүүн ажахы ...ндэ аргал шэбхэ хэзээ хэзээ...һээ ехээр хэрэглэхэ гэжэ ...алба. Жэшээнь, «Эрдэм» ...озой коллектив ойн баярай ...дэ тараалан, сабшалан дээрээ ... мянган тонно шэбхэ гаргаха ...н уялга абаад, шэнэ жэл га...р адагынь 20 мянган тон...нь зөөхөөр хараалба. Энэ ехэ ...элмэриие амжалтатайгаар дабагарахын түлэ хүсэд оньһожо...лагдаһан гурбан отряд эмхид...э.

...ууһа малаар олон манай рес...ликын эрхэ байдалда аргал ...бхэ хэрэглэжэ, тараалан, саб...нгай ургаса дээшэлүүлхэ ар...ломжонууд айхабтар ехэ. Энэ ...ар эртэ урданһаа хойшо баян ... дуршэл нютаг бүхэндэ бии. ... ногооной найдамтай баян ...са жэл бүри туйладаг респуб...ын суута луговодууд имагтал ... шэбхэ шадабаритай бэрхээр ...лэжэ шададаг. Олон мэргэ...дэй туршалга хэжэ үзэхэдэ, ...жүүлэгдэһэн газарһаа ... үтэгжүүлэгдээгүйхиһөө ...-гурба дахин ехэ ургаса аб... байха юм. Тиихэдээ уһалаг... сабшалангай гектар бүридэ ... тонно шэбхэ үдхэнөөр ...жа, жэгдээр тараахые мэргэ..., түрүү луговодууд дурад.... Юрэдөөл гектар бүриһөө ... шэнээн ургаса абахаяа һа...бши, тэды шэнээн үтэгжүүл... газарай хүрьһэндэ оруулагдаха ...тай.

...г шэбхэ ехээр гаргангүйгөөр ...рузын баян ургаса абахын ... гэжэ манай кукурузашад ...өөл хэнхэй. Үнэхөөр шэбхэ ...өөр тараагдаһан лэ газарта ...руза хараата һайнаар урга...

...нөө үедэ аргал шэбхын аша ... ойлгохогүй луговодууд, ку...ашад, ажахын хүтэлбэрилэг... гэжэ байхагүй. Энэ хүдэл... урагшатайгаар ябуулха гэ... тракторнууд, бульдозернууд, ...хэ ашаха машинанууд олошо.... Мүн ашаагаа өөрөө буулга... автомашинанууд, тракторай ...нүүд бии болонхой.

...гэбэшье энэ талаар арга ...жонууд хүсэд хэрэглэгдэнэ.... Үнгэрэгшэ жэлдэ Захами..., Прибайкалиин, Мухар-Шэбэ..., Баргажанай, Загарайн аймагуудай ажахынууд сабшалан дээ... шэбхэ гаргаха түсэбөө дүүр.... Зүгөөр энэ үедэ наг шэбхэ ...лан дээрээ зөөхэ түсэбөө нэ... аймагай ажахынууд бэе...жэ шадаагүй, республика... энэ түсэбөө хахадлаашьегүй .... Илангаяа Хяагтын, Сэ...ын, Зэдын болон бусад хэдэн ...үдай колхоз, совхозууд та...ан, сабшалан дээрээ шэбхэ ... түсэбөө бэелүүлжэ орой ша...үй.

...ихэдэ тараалан, сабшалан... гектар бүридэ абажа үзэхэдэ, тон бага шэбхэ гаргагдана. Тараалангай гектар бүридэ мишл 5 центнер, сабшалангай гектарта ороймоо 13 центнер аргал шэбхэ оруулагдаһан байна бшуу.

Лаахадаа аргал шэбхэ бага зөөгдэнэб, энээндэ юун һаад хүргэнэб? Колхоз, совхоз бүхэндэ хэрэгтэй соонь оньһожоруулагдаһан отрядууд саг соогоо эмхидхэгдэнэгүй. Зундаа, намартаа бүхы аргал шэбхэ суглуулагдажа, зохидоор обоолгдожо абтаагүй дээрэһээ тэрэниие зөөлгэ гэдэргэ татагдажа, намарай дулаан саг хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Үбэлдөө хүрэшэһэн шэбхэ машинын хүсөөр ашаалха аргагүй болодог хадань энэ хүдэлмэри хэгдэхэеэ болишодог тооной. Хожом хабартаа тэрэниие зөөхэ саг тон бага үлэдэг, машина техникэшье хабарай хүдэлмэридэ ябажа үлүү гарадаггүй, мүн уһалагдадаг сабшалан дээрэ трактор, автомашинаар орохын аргагүй саг ерэдэг.

Ушар нимэһээ тараалан, илангаяа сабшалан дээрэ шэбхэ зөөхэдэ эгээн зохид саг намарай һаранууд болоно. Хэрбээ энэ шухала хүдэлмэридэ анхарал ехээр табигдабал, октябрь, ноябрь һарануудта горитой хүдэлмэри хэжэ болохо байна. Совет засагай 50 жэлэй ойн урда тээхи социалис мүрысөөндэ оролсохо зуураа ажахы бүхэн үдэр саг гээнгүй энэ хүдэлмэри эхилхэ, хаа хаанагүй оньһожоруулагдамал отрядуудые, звенонуудые эмхидхэжэ, тусхай даабари, түсэб хүргэжэ, ажалыень шадабаритайгаар ударидаха болоно. Гэхэтэй хамта сабшалан үтэгжүүлгэдэ колхоз, совхозуудай малшад олоороо хабаадаха байна. Тэдэнэр бүхы мори унаа, үхэр сараа хэрэглэжэ, нилээд ехэ аргал шэбхэ зөөхөөр. Тэрэшэлэн «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй аймагуудай отделенинүүд энэ хүдэлмэри хэхээр оньһожоруулагдамал отрядуудые олоор эмхидхэжэ, колхоз, совхозуудта эльгээхэ аргатай.

Ойн баярай жэлдэ баян ургаса өөрөө ерэхэгүй, тэрэниие олон зоной хүсөөр туйлаха хэрэгтэй. Тиихэдээ тараалан, сабшалангаа һайса шэбхэжүүлжэ шадаһан лэ ажахынууд убһэ ногооной, орооһо тарьяанай болон бусад ургамалнуудай баян ургаса абахал.

Аймагуудай партийна, советскэ органууд, хүдөө ажахын үйлэдбэриин управленинүүд нэгэшье үдэр миин алдангүйгөөр энэ хүдэлмэриие ажахы бүхэндэ түсэблэжэ, хэрэгтэй соонь машина, тракторнуудые, мори унаа табижа, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха арга олгохо уялгатай.

Үүсхэл гаргагшадһаа жэшээ абажа, ерэхэ жэлэй ургасада хэрэглэгдэхэ наг шэбхын гурбанай хоёр хубиһаа бага бэшыень үбэлэй шанга хүйтэнэй буутар тараалан, сабшалан дээрэ зөөхэ эрилтэ табигдана. Ойн баярай жэлдэ баян ургаса абахын тула шубуунай аргал, үнэһэ гэхэ мэтые ехээр суглуулжа, тэрэнээ хабартаа хэрэглэхэ арга хаа хаанагүй бии.

Нүхэд колхозникууд, совхозуудай хүдэлмэришэд! Совет засагай 50 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ үндэр баян ургаса абахын тула бүхы хүсэеэ элсүүлэел.

УРДАМНАЙ АМЖАЛТЫН ЗАМ

БЭШҮҮР. (**Телефоноор абтаба**). Октябриин революциин 49 жэлэй ойн энэ үдэрые ажалай амжалтатайгаар угтахын тулада манай артелиин гэшүүд ехэ оролдолго гаргана. Нэн түрүүн механизаторнуудай ажал тухай хэлэлтэй. Намарай хүдэлмэри тиимэ хүнгэнөөр үнгэрөө гэхын аргагүй ха юм. Энэ харюусалгатай хаһада артелиимнай тараашад ажаллаал гээшэ. Үдэр һүнигүй хүдэлөө. Энээнэйнь аша бии. Байгша ондо 3970 гектар орооһо тарьяанһаа га бүриин дунда зэргээр 13,7 центнер, тэрэ тоодо 14,5 центнер шэниисэ хурьяагдаба.

Үнгэрһэн зундаа бороо хура багатай байхадань, нимэ ургаса абахабди гэжэ һанаашьегүй байгаабди. Хамталан гаргахада, мүнөө жэлдэ 60 гара мянган центнер орооһо тарья хурьяагаад, тэрэнэйнгээ 20500 центнерынь гүрэндөө худалдажа, түсэбөө 1,5 дахин үлүүлэн дүүргээбди. Мүнөө 12 мянган центнер үрэһэ хүрэнгэ ерэхэ жэлэй тарилгада хадагалагданхай. 9 мянган центнер шэниисын үрэһэнэй таба мянгыень сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргөөд, амбаарта хадагалаабди.

Мал ажалай продукци гүрэндэ тушаалгаар юһэ һарынгаа түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлжэ, жэлэйнгээ түсэб уялгануудые дүүргэхые хүсэнэ. Мүнөөмнай малай убэлжэлгэ угтагдажа байһан үе. Энэ шухала харюусалгатай хүдэлмэриие артелиимнай малшад һайнаар дүүргэжэ байнхай. Фермэ, гүүртэнүүдтэ, отарануудта байранууд заһабарилагдажа дүүргэгдээ.

Һаяхан газетэнүүдтэ толилогдоһон Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой ажалшадай, Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй Октябриин табин жэлэй ойе угтуулан абаһан социалис уялгануудтай нютагаймнай зон танилсажа байна. Энээниие дэмжэжэ, һаяар уялгануудые абахаяа байнабди.

Ч. МИТЫПОВ,
Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ — ОКТЯБРИИН 20-до

Агууехэ Октябриин революциин алдарта 50 жэлэй ойе ажалай ямар бэлэгүүдээр угтахамнайб гэһэн хөөрэлдөөн хаа хаанагүй гарадаг болонхой. Энэ ехэ үдэртэ зорюулан мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе гэһэн Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой, Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой уряа манай малшад, тараашадые ажал хүдэлмэридэнь зоригжуулна. Бии байһан арга боломжоёо хаража үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абажа, эршэ зоригтойгоор ажаллажа орообод.

Илангаяа манай малшад энэ жэлдэ муу бэшээр ажаллаа. Һү һаалиар жэлэйнгээ түсэбые октябриин 20-до сүм дүүргэээ. 9854 центнер һү гүрэндөө тушаагаа. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 800-гаад центнер тушаахабди гэжэ һаалишаднай социалис уялга абаад, ажаллажа байнад.

Түсэб даабари амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ Харанхын, Борьёогой фермын һаалишадай хубита ехэ. Фермын түрүү һаалишад П. Потапова, Е. Доценко, К. Клясикова гэгшэд үнеэн бүриһөө 1400 килограмм һү һааха жэлэйнгээ түсэбые бүри сентябрь һара соо дүүргээ һэн. Совхозой суута һаалишан Полина Потапова үнеэн бүриһөө 1806 килограмм һаагаад байна. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 300-гаад килограмм һү һаахаб гэжэ уялга абаад, оролдосотойгоор ажаллажа байна. Гансашье энэ жэлдэ иимэ ехэ амжалта туйлаа бэшэ, арба гаран жэл соо һаалишанаар хүдэлжэ байхадаа нэгэтэшье даабаряа дүүргээгүй гэжэ байгаагүй. Хододоол үлүүлэн дүүргэжэ, совхоз, аймаг, республика соогоо суута гараһан байха. Тэрэнэй үнэн сэхэ, сусаршагүй ажалша бэрхэ байһандань Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутатаар һунгаһан байха.

Иимэ ажалша бэрхэ, шударгы солбон зонууд манай «Пограничный» совхоздо олон. Николай Овсянкин хэдэхэн жэлэй саада тээ Калинишнын фермэдэ һаалишан болоод ороһон юм. Түрүүшээр бага зэргэ ядалдаһаншье байжа болохо. Алибаа юумэндэ дүйтэй хүнэй гар нугархай, солбон байдаг ха юм. Түргэн ажалдаа дуршөө. Хүдэлсэ, барисань хэмгүй түргэн. Эхэнэр һаалишадһаа эрхимлэн гарадаг болоо. Мүнөө жэл үнеэн бүриһөө 1400 килограмм һү һаахын орондо 1858 килограмм һү һаажа, совхоз соогоо түрүү зэргэдэ гараба.

— Манай Николай хүндэ хүсэгдэхээ болёо. Эрэл һэн хойноо эрэ, — гээд эндэхи һаалишад энеэлдэнэ.

Тус отделениинхид октябриин 10-да жэлэйнгээ даабариие амжалтатайгаар дүүргэээ. Бүхы фермээрээ үнеэн бүриһөө 1412 килограмм һү һаагаа. Фермые эрхилэгшэ Георгий Васильевич Овсянкинай ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ табиһанһаа ажалай амжалта нилээд дулдыдана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Мүнөө совхозой гурбан һаалиин фермэ убһэ тэжээлээ бэлдэнхэй, дал, хорёогоо һайса дулаалаад байна. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, убэлжэлгэдөө бэлэн. Ехэ һүнэй түлөө бултал тэмсэнэ.

Г. ОВСЯНКИН,
совхозой экономист.

Хяагта.



7-дохи СМУ-гай түрүү барилгашадай нэгэн Даша Аюров.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ДЭРГЭДЭХИ МЕЛИОРАЦИИН БА УҺАНАЙ АЖАХЫН УПРАВЛЕНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй МЕЛИОРАЦИИН БА УҺАНАЙ АЖАХЫН МИНИСТЕРСТВО БОЛГОН ХУБИЛГАХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Мелиорациин ба уһанай ажахын управлениие Буряадай АССР-эй Мелиорациин ба уһанай ажахын министерство болгон хубилгаха тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй зууршалгые баталха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо А. ХАХАЛОВ.

Секретариин түлөө РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумай гэшүүн В. ПАВЛОВ.

Москва, 1966 оной октябриин 11.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. Г. БОЛЬШАКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй МЕЛИОРАЦИИН БА УҺАНАЙ АЖАХЫН МИНИСТР БОЛГОН ТОМИЛХО ТУХАЙ

Нүхэр **Большаков** Владимир Георгиевичые Буряадай АССР-эй мелиорациин ба уһанай ажахын министр болгон томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1966 оной октябриин 25.

ГАХАЙН МЯХА ЕХЭЭР АБАХЫН ТҮЛӨӨ

Совет засагай 50 жэлэй алдарта ойе ажалай эрхим бэлэгээр угтахын түлөө Онохойн совхозой ажалшад бодомжолжо, мүнөөнһөө бодото хэмжээ абажа захалаа. Эгээн түрүүлэн энэ мүрысөөндэ совхозой гахайшад эхи табиба.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоз, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой коллективүүдэй абаһан социалис уялгануудтай танилсажа, совхозой гахайшад ажахы дотороо бии байгаа арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, 1967 ондо 4 мянган центнер гахайн мяха гүрэндөө тушааха гэхэ гү, али энэ жэлэйхиһээ дүрбэ дахин ехэдхэхэ гэжэ шиидээ.

Мүнөө гол эхэ гахайнууднай ороондо оруулагдаад байна. Тээд ерэхэ жэлдэ мяха абалгаяа иимэ ехээр дээшэлүүлхын тула 200 эмэ гахайнуудые илгажа, октябрь, ноябрь һарануудта ороондо оруулагдаха гэжэ хэлсэгдэбэ. Тиигэжэ ерэхэ жэлдэ 4900 поршоонхо томо болгохо, тэрэ тоодо һайн үүлтэрэй мянган поршоонхо түлжүүлхэ зорилготойбди.

Абаһан энэ уялгаяа бэелүүлхэ арга боломжонууд гүйсэд бии. Малай байра хүсэд хүрэхэ. Тэжээлшье бии. Энэ жэлдэ кукуруза тарижа, гектарай 200 центнер шахуу ургаса абаабди. Зарим куузика 12 килограмм татана. Тээд энэ тэжээлээ яажа жэжэлхэ, хайшан гэжэ хадагалха тушаа ямаршье заабари байхагүй. Энэ талаар республикын хүдөө ажахын туршалгын станциин мэргэжэлтэд туһалха бээзэ.

Фермэнүүдтэмнай шадабаритай бэрхэ гахайшад олон. Тэдэнэрэй дундаһаа гахайшан Степанида Егоровна Спиридоновае онсолон тэмдэглэхээр. Нүхэр Спиридонова жэл бүри олон поршоонхо абажа, томо болгодог юм.

Гахайшадтаяа адли совхозой бусад хүдэлмэришэд 1967 ондо бэелүүлхэ уялгануудаа тодорхойлжо байнхай.

А. ГОВОРУНОВ,
Онохойн совхозой директор.

СОВЕТ ЗАСАГАЙ ТАБИН ЖЭЛЭЙ ОЙЕ НЭРЭТЭЙ ТҮРЭТЭЙГӨӨР УГТАХА!

Промышленностиин, транспортын болон барилгын хүдэлмэрилэгшэдэй партийно-ажахын эдэбхитэдэй республиканска зүблөөн

...гэлдэр Улаан-Үдэдэ промышленностиин, транспортын, барилгын, худалдаа наймаанай болон ... зоной ажаһуудалай эрилтэ ...даг эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй партийно-ажахын эдэбхитэдэй зүблөөн болобо. ...уехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойе нэрэтэй ...тэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөө промышленностиин предприятинуудай, транспортын, ...лгын, худалдаа наймаанай ... хүн зоной ажаһуудалай ...тэ хангадаг эмхи зургаануудай коллективүүдэй дунда үргэн дэлгэрүүлхэ тухай элидхэл ...С-эй обкомой секретарь нүхэр **К. М. Продайвода** тус зүблөөн дээрэ хэбэ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ Баргажанай леспромхозой директор нүхэр **Арсеньев**, локомотив-вагон заһабарилгын заводой парткомой секретариин орлогшо нүхэр **Тугутов**, томо панельнэ гэр барилгын комбинадай директор нүхэр **Гусятинский**, Галуута-Нуурай шахтоуправлениин начальник нүхэр **Даржаев**, КПСС-эй Железнодорожно райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Бизюкин**, барилгын материалнуудай промышленностиин управлениин начальник нүхэр **Атринов**, 834-дэхи мостпоездын начальник нүхэр **Бугай**, Буряадай барилгын управлениин начальник нүхэр **Восканянц**, «Забайкаллес» комбинадай начальнигай орлогшо нүхэр **Курочкин**, Тимлюгэй шиферэй заводой директор нүхэр **Струневич** гэгшэд хабаадаба.

Зүблөөн дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** тэрэшэлэн үгэ хэлэһэн байна.

Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэһэн Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой, Баргажанай леспромхозой болон томо панельнэ гэр барилгын комбинадай коллективүүдэй үүсхэл эдэбхитэдэй зүблөөн һайшааба.

Хани ёһоной айлшалалга дүүрэбэ

...ПСС-эй ЦК-гай, Советскэ ...вительствын уряалаар Советскэ Союзда ерэһэн Монголой Арадай революционно партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Монголой ...дай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. ...бал, МНРП-гэй ЦК-гай гэ..., МНР-эй Арадай армиин хэ...үдые эрхилдэг министр генерал-полковник Ж. Лхагвасурэн ... орондоо бусахын тула октябриин 24-дэ Москваһаа мордобо.

(ТАСС).

МАРОККЫН КОРОЛЬ МОСКВА ЕРЭЭ

МОСКВА, октябриин 24. (ТАСС). Мароккын король Хасан II гэдэг СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Советскэ правительствын уряалаар, албанай хэрэгээр мүнөөдэр Москва ерэбэ.

Мароккын ба Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Внуковска аэродром дээрэ хүндэтэ айлшаниие, үдэшэжэ ерэлсэһэн гүрэнэйнь ажал ябуулагшадые СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. С. Полянский болон бусад угтаба.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор мүн лэ угталсаа.

* * *

Мароккын король Хасан II октябриин 24-дэ Кремль ерэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорные бараалхаба.

Н. В. Подгорный король Хасан II хани ёһоор хөөрэлдэхэдөө, хоёр ороной һонирходог асуудалнуудые зүбшэлөө.

* * *

Мароккын король Хасан II октябриин 24-дэ Кремльдэ ерэжэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгиниие бараалхаа.

А. Н. Косыгин король хоёр хани ёһоор хөөрэлдэбэ.

(ТАСС).

РОССИН ФЕДЕРАЦИИН ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХЭЛБЭРИШЭГҮЙ УРГАЛТА

РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл

РСФСР-эй Центральна Статистическэ Управлени 1966 оной юһэ һара соо Россин Федерациин промышленностиин талаар гүрэнэй түсэбэй дүүргэгдэһэн дүнгүүдые согсолон гаргаа. ЦСУ-гай мэдээсэл дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: Россин Федерациин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Агууехэ Октябриин социалис революциин 49 жэлэй ойе эрхимээр угтахын түлөө социалис мүрысөө дэлгэрүүлжэ, промышленна продукциин бүхы хэмжээнэй, олонхи шухала шухала зүйлнүүдые бүтээн гаргалгын талаар гурбадахи кварталай ба юһэ һарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргээ. РСФСР-тэхи промышленна үйлэдбэрилгые үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, 8 процентээр, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлэй промышленностьда — 6 процентээр нэмэһэн байна.

Продукци үйлэдбэрилгын ургалта энэл үе соо РСФСР-эй промышленностиин тус тус һалбаринуудта иимэ байгаа гэбэл: электрын, халуунай элшэ хүсэнэй талаар — 9 процент, түлишын промышленностиин — 8 процент, хара ба үнгэтэ металлургиин — 9, химиин промышленностиин — 12, машина бүтээлгын ба металл болбосоруулгын — 11, ой модоной, модо болбосоруулгын, целлюлозно-сааһанай промышленностиин — 4, барилгын материалнуудай промышленностиин — 9, хүнгэн промышленностиин — 8, эдеэ хоолой промышленностиин — 2, культурно-ажаһуудалай эдлэл хэрэглэлнүүдые бүтээлгын — 12 процент болоо.

Юһэ һарынгаа түсэбые бүхы союзно-республиканска, республиканска министерствэнүүд дүүргэбэ.

Юһэ һарын турша соо Федерации дотор промышленна продукциин шухала зүйлнүүдые үйлэдбэрилгын ургалта тухай иимэ тоо, мэдээнүүд РСФСР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл дотор дурдагдана. Жэшээлэн хэлэбэл: энэл үе соо 239 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэн үйлэдбэрилэгдэһэн, 162 миллион тонно нефть, 51 миллиард кубометр газ абтаһан, 247 миллион тонно нүүрһэн малтагдаһан, 42,2 миллион тонно түмэрэй руда абтаһан, 24,3 миллион тонно шэрэм шудхагдаһан, 38,7 миллион тонно булад хайлуулагдаһан, 30,3 миллион тонно прокат, 13,3 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ, 251 мянган тонно химическэ утаһан үйлэдбэрилэгдэһэн, 17,2 миллион хэһэг автомобилиин покрышка, 7,1 миллион киловатт хүсэтэй турбинанууд тэдээндэ тодхогдохо 7,5 миллион киловатт хүсэтэй генераторнууд 196 миллион түхэригэй химическэ түхеэрэлтэнүүд, 94,8 мянган тонно металлургическа түхеэрэлгэнүүд, металл зүһэдэг 77,4 мянган хэһэг станок, 21 мянган хэһэг кузнечно-прессэй машина, бүд нэхэлгын 16,6 мянган хэһэг станок бүтээгдэһэн байна.

Үнгэрһэн үе соо 317 хэһэг магистральна электровоз, 421 мянган хэһэг автомобиль, 118 мянган хэһэг трактор, 695 миллион түхэригэй сэнтэй хүдөө ажахын машинанууд, 10,8 мянган хэһэг экскаватор бүтээгдээ, 178 миллион кубометр хэрэглэлэй модон (колхозуудай бэлэдхэһые тоодо оруулангүй) зөөгдөө, 2182 мянган тонно сааһан, 36,1 миллион тонно цемент, 27 миллион кубометр хабсаргамал түмэр-бетон үйлэдбэрилэгдөө, 3548 миллион дүрбэлжэн метр пумаажан бүд, 286 миллион дүрбэлжэн метр нооһон бүд, 334 миллион дүрбэлжэн метр улаһан бүд, 485 миллион дүрбэлжэн метр торгон бүд нэхэгдээ. 4,4 миллиард түхэригэй оёмол хубсаһа хунар, 209 миллион паар арһан гутал оёгдоо, 2415 мянган хэһэг телевизор, 2249 мянган хэһэг радиоприемник ба радиоло, 1054 мянган хэһэг холодильник, 1797 мянган хэһэг угаалай машина, 20,8 миллион хэһэг часы, 860 миллион түхэригэй сэнтэй мебельнүүд бүтээгдээ. Гүрэнэй мэдэлэй малһаа 2 миллион тонно мяхан абтаа, 3,4 миллион тонно загаһан баригдаа, далайн продуктнууд абтаа, һүн болгон бодобол, (колхозуудай, хүн зоной гэртээ абаһые тоодо оруулангүй) 18,6 миллион тонно малай тоһон, сыр ба бусад һүн продуктнууд буйлуулагдаа, 2,4 миллиард баанха консервэ хэгдээ.

Үнгэрэгшэ жэлэй энэл үеынхитэй жэшэбэл, үнгэтэ металл, синтетическэ дабирхай, пластмасса, синтетическэ каучук ба аммиак, нефтиин ба нефтехимиин продуктнуудые үйлэдбэрилгэ, резино-техническэ эдлэл хэрэгсэлнүүдые ба бусад олон зүйлэй продукци бүтээн гаргалга мүн лэ нэмэһэн байна. Промышленностьдахи үйлэдбэриин хүсэнэй технико-экономическа үрэ дүн ба ашаглалгын хэмжээн һайжараа, продукциин ассортиментые үргэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха хүдэлмэри хэгдээ. РСФСР-эй промышленность ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, ажалай бүтээсэ 5 процентээр нэмээ. Промышленностиин ашаг олзые үнгэрэгшэ жэлэй 9 һарынхитай жэшэбэл, 10 процентээр дээшэлһэн байна. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдэлдэ байдаг промышленностьдахи арьбалалта алмалтань худалдагдаха продукциин түсэбтэ өөрынь үнэтэй жэшэбэл, 150 миллион шахуу түхэригэй хэмжээтэй болоо.

Промышленностиин хүдэлмэридэ дутуу дундануудшье бии байгаа гэжэ РСФСР-эй ЦСУ тэмдэглэнэ. Хэдэ хэдэн предприятинууд продукци бүтээн гаргаха, нөөсэ бии болгохо, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, гаргаша хорооходо түсэбүүдээ дүүргээгүй. РСФСР-эй зарим министерствэнүүд промышленна продукциин зарим зүйлнүүдые үйлэдбэрилгын түсэб дүүргээгүй байгаа.

Үйлэдбэри түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гүримда ороһон предприятинууд продукци худалдаха, ашаг олзо оруулха талаар ехэдхэгдэһэн түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргэнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй жэшэбэл, продукци худалдалга 11 процентээр, ажалай бүтээсэ 10 процентээр дээшэлһэн, ашаг олзын оросо 20 процентээр нэмээ.

ҺУРГАХА, ХҮМҮҮЖҮҮЛХЭ— ШУХАЛА ХЭРЭГ

ЗАКАМЕНСК. Эндэ КПСС-эй райкомой зэлжээтэ пленум һая зарлагдаба. Пленум дээрэ хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн абаха, зүбөөр хубаарилан табиха, хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриие һайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Тус асуудалаар партиин райкомой секретарь М. П. Федотов элидхэбэ.

Һүүлэй үедэ хүтэлбэрилхы кадрнуудай дунда ябуулагдаха хүдэлмэри нилээд һайжараа. Хүтэлбэрилхы тушаалнуудта тусхай эрдэм мэргэжэлтэй хүнүүдые шэлэн олоо табидаг болонхой. Аймагай промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй дундаа, ахалагша мэргэжэлтэдэй дундаа болон дунда тусхай һургуули дүүргэһэн 377 мэргэжэлтэд худалнэ. Худөө ажахы дээрэ 64 хүн мүнөө дэбжүүлэгдэнхэй. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һайжарһан, хүтэлбэрилхы кадрнуудай харюусалгын дээшэлһэн ушар аймагай арад ажахын, соёл культурын хүгжэлтэдэ аша туһатайгаар нүлөөлнэ гэжэ пленум дээрэ тэмдэглэгдэбэ. Аймагай колхозууд худөө ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат энэ жэлдэ эрхим хэрэг үйлын түлөө хоёр дахин дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн.

Залуу мэргэжэлтэдые харюусалгатай, хүтэлбэрилхы тушаалда дэбжүүлхэ хэрэг тушаа мүн анхарал табигдана. Һүүлэй үедэ ажал хүдэлмэри дээрээ бэеэ харуулһан, хүтэлбэрилхы шадабаритай, эдэбхи үүсхэлтэ 125 залуу мэргэжэлтэд дэбжүүлэгдээ. Жэшээнь, Холтосоной руднигай забойщик ябаһан коммунист Г. Н. Григорьев тэрэ руднигай начальнигай орлогшоор, экскаваторай машинист байһан С. Х. Дружинин «Первомайский» руднигай механигай орлогшоор дэбжүүлэгдэһэн юм. Эдэ нүхэд ажалшадай дунда хүндэтэй, бэрхэ хүтэлбэрилэгшэд болонхой.

«Красный Октябрь» колхозые хангажа байдаг Үлэгшэнэй ветеринарна участок урдань ехэ муугаар худэлдэг, малай үбшэ хамшагтай ёһоор тэмсэдэггүй, эгээл гээгдэнги аймагай газар гэжэ тоологдодог бэлэй. Тэрэ участогые даагшаар ветеринарна залуу врач нүхэр Самбуевай томилогдоһоноо хойшо эндэхи байдал эли бодо һайжараа. «Коммунизмын зам» колхозой отделениие даагшаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэр Цыренов болон бусад нүхэд партиин райкомой, колхозой хүтэлбэриин найдаһан найдабарие харюулна.

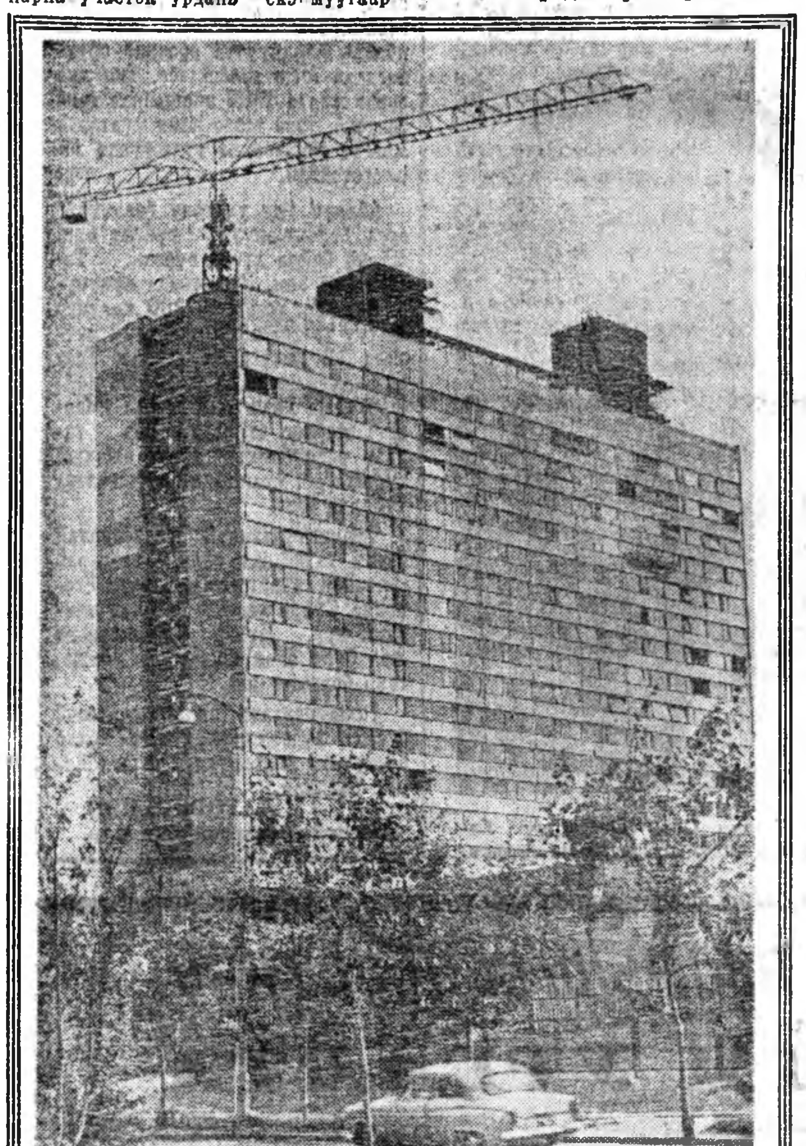
Нёдондо КПСС-эй райкомой дэргэдэ партийно-ажахын эдэбхитэдэй һургуули эмхидхэгдэжэ, тэндэ 35 хүн һураһан байна. Зэдын комбинадай дэргэдэ 90 хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд 74 часай программатай экономическа һуралсал гаража байнхай.

Гэхэтэй хамта элидхэлдэ, мүн үгэ хэлэгшэд кадрнуудые шэлэн абаха, хүмүүжүүлхэ, зүбөөр хубааран табиха хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнууд тушаа тогтоһон байна. Партиин райком, партийна организацинууд кадрнуудай дунда ябуулагдадаг хүдэлмэриин дүй дуршалые согсолжо, олоной шадабари болгохые хүсөөгүй тэмдэглэбэ. Худөө ажахын үйлэдбэриин управлени илангаа олон дутагдалтай. Энэ эхин зурган хадаа колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудай дунда ямаршье хүдэлмэри ябуулагдангүй, али нэгэн һуралсал эмхидхэгдээгүй, түрүү дүй дуршалые ниитын онол арга болгохые оролдоогүй гэжэ шүүмжэлэгдэбэ.

Партиин зарим организацинууд мүнөө болотороо кадрнуудые шэлэн абаха, хубааран табиха, хүмүүжүүлхэ талаар КПСС-эй обкомой абаһан шиидхэбэриие бэелүүлхын тулада зохихо хэмжээ абаагүй байна.

Хүтэлбэрилхы тушаалтад, ахалагша мэргэжэлтэд олоор һэлгэгдэнэ. Партиин райкомой номенклатурада ородог хүнэй 30 тушаалта нюурнууд һүүлэй үедэ хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэһэн байна. Тэрэшэлэн арбаниинь юрэ буса абадал гаргаһанаа болоод ажалһаа хамаагдаһан байна. Энэ ушар хадаа кадрнуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин ехэ дутагдалтай байһые гэршэлнэ гэжэ пленум дээрэ тодорхойлогдобо.

А. БУТИН,
«Ажалай туг» газетын редакторай орлогшо.



Москвагай Ленинскэ проспектдэ ВЦСПС-эй арбан долоон дабхар гостиница баригдажа байнхай. Энэ гостиница ниислэлэй айлшадай бууха нэгэ болон хоёр һууритай 1.000 номертой байха юм. Номер бүхэниинь агаараар дулаасуулагдаха, агаарынь сэбэрлэгдэжэ байха. 1-дэхи дабхартань 450 хүнэй һууритай ресторан бии байха. Гостиницатай зэргэлээд автомобильнуудай байха газар түхеэрэгдэхээр түсэблэгдэнхэй. Зураг дээрэ: шэнэ гостиницын барилга.

АПН-эй фото.

Партийна АЖАБАЙДАЛ

ЭКОНОМИЧЕСКА ХҮДЭЛМЭРИ ҺУЛАДАА

БЭШҮҮР. Аймагай партийна организацинуудаар тоосоото һунгалтын суглаанууд политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэржэ гол тулэб дүүрэбэ гээшэ.

Иимэ нэгэ суглаан Бэшүүрэй совхоздо болобо. Эхин организацинуудай тоосоото һунгалтын суглаанай бараг дамсаар бүхы совхозой коммунистнар хамтаржа, парткомой жэл соо хэһэн ажал ябуулгыень зүбшэн хэлсэбэ. Тоосоото элидхэл парткомой секретарь нүхэр Цыденжапов хэһэн байна.

Партийна организацинууд, партком болбол партиин ЦК-гай мартын, майн Пленумүүдэй, XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие нилээд һайжаруулаа. Партийна нүлөөгэй, коммунистнуудай түрүү үүргын эрид дээшэлһэнэй ашаар совхозой үйлэдбэриишье хэрэгтэ эли бодо амжалта бии. Эдэ бүгэдэн тушаа элидхэл дотор, мүн үгэ хэлэһэн коммунистнуудай үгэ дотор тэмдэглэгдээ.

Гэбэшье партийна хүдэлмэри дутагдалгүй гэхын аргагүй. Партийна эхин организацинууд, илангаяа партком болбол тоосоото үедэ экономическа хүдэлмэри һайжаруулха асуудалда анхаралаа тон һулаар хандуулаа. Экономическа һуралсал, ажахын тоосоо нэбтэрүүлгэ, үйлэдбэри дээрэ тоо бүридхэл һайжаруулга, бүхы оршо, гаршые алишье талаһаань тооложо һуралга хадаа тон гээгдэнги байдалтай. Тиимэһээ совхозой үйлэдбэрилэн абаһан продукциин өөрынь үнэ сэн хэмһээ хэтэрүү ехэ, элдэб эсын гарзатай болоно, тоо бүридхэл хангалтагүй. Иимэ байдалтай байгаад, совхозойнгоо экономическа албаниие мэргэжэл шадабаритай хүнүүдээр бүридүүлхые оролдоогүй. Ажахын главна экономист нүхэр Новокрещенных гэгшэ энэ хүдэлмэриие (шадабаригүйһөө боложо) бусайдуулаа, буруу һүргөө гэжэ шүүмжэлэл хэбэ.

— Манай совхозой дирекци, партком хадаа малшадайнгаа ажаһуудал тушаа даншье һаа анхардаггүй. Тосхон һууринһаа холо, хээрэ газаагуур хүдэлжэ байхадашни, байра байдал тушаа һанаагаа зобохоһоо байха һара жэлээршье совхозой хүтэлбэрилэгшэд ябадаггүй юм. Үнэндөө бидэ ямар зоболонтойгоор хүдэлнэ гээшэбибди,— гэжэ совхозой хонишон нүхэр Целовальников өөрынгөө гомдолые мэдүүлбэ.

Совхозой ажалшадай һуудал байдал тушаа һанаагаа зободоггүй байһыень үшөө нэгэ жэшээ гэршэлнэ. Коммунистнууд партиин гэшүүн нүхэр Зандараев түрүүлэгшэтэй совхозрабкоопой хүдэлмэриие эрид шууд шүүмжэлбэ. Эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, гол шухала эд бараагаар ходо таһалдадаг байгаал хадаа эдэнэр худалдаа наймаа эрхилэгшэд муугаар хүдэлнэ гэжэ гомдол барина бэшэ гү?

Хэды тиигэбэшье дутуу дунданuудаа дары түргэн усадхажа, Совет засагай тогтоһоор 50 жэлэй ойе эрхим амжалтаар угтаха нэгэн һанал бодолтой байһанаа Бэшүүрэй совхозой коммунистнууд мэдүүлбэ. Энэ ушар хамтын суглаанай абаһан тогтоол соо тодорхойлогдоо, коммунистнуудай үгөөр батадхагдаа. Жэшээнь, шүүмжэлхы ажаглалта хэһэн тэрэ хонишон нүхэр Целовальников «Октябриин революциин табин жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсохо зуураа, ерэхэ жэл хонин бүриһөө хурьга түрүүлжэ, бултынь бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэб, ехэ хониной толгой бүриһөөнь адаг 3,5 килограмм ноохо хайшалжа абахаб. Энэ минии зорилго гээшэ» гэжэ бултанай һонорто мэдүүлһэн байна бшуу.

Б. БАДАРМАЕВ,
партиин райкомой таһагые даагша.



Х. ЦАЦАЕВА.

Гансахан ажалдаа дашуураад байнгүй, һайн юумэн тухай хэлсэжэ байгшабди. Мүнөө үедэ хүнэй досоо олон бодол ороно гээшэ aаб даа. Һаяхан фермэ дээрэмнай ехэ хөөрэлдөөн болоо һэн. Намтай сугтаа хүдэлжэ байһан үнинэй һаалишан: «табин жэлэйнгээ ойн һайндэрые эрхимээр ажаллажа угтая» гэһэн байгаа. Иимэ бодол мүнөөмнай хэнэй ухаанда орохогүйб даа. Манай Ноёхон нютагай ажалшан бүхэн хүдөөгэйнгөө һайндэрые муу бэшээр үнгэргөөд, дахин лэ Октябриин революциин табин жэлэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсожо байна.

Энэмнай һайн лэ гүб даа. Хүнэй оройдосо үүсхэлээ гарган, һайнаар ажаллажа байхадал амжалта туйлагдана, ниитымнай ажахы хүгжэнэ, баяжана ха юм.

Теэд зорилго гээшэмнай ама хэлээр бүтэдэг юумэ бэшэ гээшэ бээ. Ямар нэгэн ажалда ябажа байхадашни өөрын оролдолгоһоо бүтэдэг юумэ олон. Ондоо талыень харахада, хамтын ажалда байһан дутуу дунданууд колхозой хүсэлэлсэжэ, туһалалсаагүйдэ аргагүй байдаг. Тиимэһээ һаалишад гү, али хонишод, үгы гэбэл тугалшад, ондоошье тушаалда байгшад урдаа ехэ зорилго табиһан һаа, үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэжэ, дүй дүршэлөө андалдая, нүхэдэй ёһоор хэлсэжэ, дутуу дунданuудаа усадхая.

Бэрхэшээлһээ сухарилтагүй

Һаалишанаар удаахан сагта хүдэлжэ ябанаб. Олон жэлэй туршада үнеэдые һаажа байха гээшэ тиимэ хүнгэн ажал бэшэ гэжэ һанагшаб. Һаалишадай ажалые харахада үдэр бүри нэгэл юумэ хэжэ байһан шэнги һанагдадаг. Үнэндөө элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдодог. Илангаяа малай үбэлжэлгын хаһада харюусалгатай саг ороно.

ЖЭШЭЭ ХАРУУЛА, НҮХЭДТӨӨ ТУҺАЛА

Минии ажаллажа байһан энэ үедэ элдэб ушарнууд тохёолдоо. Үбһэ тэжээл багатайшье үбэлжэлгэ үзэгдөө. Һаалиин үнеэдые бага тэжээл дээрэ байлгажа, муугаар эдеэлүүлжэ байхада ямар һү һаагдахаб! Үнеэд хожордог, туража зүдэрдэг юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоздо түрүү арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Урдань һолоомо гээшые малай эдишэ дээрэ тоолодоггүй байгаабди. Тиигээд энэмнай хаанашье ябахада, поли дээгүүр таража хэбтэгшэ һэн. Мүнөө манай колхозойхид һолоомоёо ɣуглуулжа, тэрэниие малдаа буйлуулан үгэдэг болонхой. Энээнэй ашаар үбһэ тэжээлшье арьбалагдадаг болоо.

Урзанда би харууһалдаг бүхы үнеэдһээ тус бүриинь 2780 килограмм һү һааһан байгааб. Тиигээд энээниие нёдондонойхитой сасуулан харахадамни ямар байнаб? Тэрэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 3 мянган килограмм һү һаагаа һэмби. Энэмнай урда жэлэйхиһээ 220 килограммаар бага болоно. Иимэ байдал намтай сугтаа хүдэлдэг Хандацоу Цыдыповадашье үзэгдэһэн. Тэрэ 16 үнеэ һаажа байгаад, урзанда үнеэн бүриһөө 1326 килограмм һааһан байбал, үнгэрэгшэ жэлдэ 2264 килограммда хүргөө. Үнеэдтэ гидролизно аргаар һолоомо буйлуулжа эдюулхэдэ ашатай байһаниинь энээнһээ элирэн харагдана. Нёдондо үбһэ багатай байгаад, гансал һолоомоор тулажа гараһан, тиигээд һаалиа ехэ болгоһон байнабди.

Бэрхэшээл гээшэ ямаршье ажалда ушардаг. Хонишон ябахада хурьга түл тодожо абахада бэрхэ байдаг. Һаалишан ябахадашье баһал өөрэгүй. Даадаг үнеэдээ тугаллуулха хэрэгтэй. «Үнеэдни бү һубайрһай» гэжэ тэрэнээ саг соонь хараха, үрэжүүлхэ гү, али ороондо табиха шухала. Һаалишан хүн харууһалжа байһан үнеэдээ жэлдээ нэгэ тугаллуулха ёһотой. Тиигээгүй һаа һүн хаанаһаа ехээр абтахаб. Нэгэ үнеэгээл тугалгүй болгоо һаашни, хэдэн зуутаад, мянгаад литр һүн алдагдаха жэшээтэй болонол.

Би залуушуулда иигэжэ хэлэхэ уялгатайб. Хэрбээ шамайе һаалишан болгоо һаань, энэ замда ябахадаа юумэнһээ бү зүрхэ алда. Хэды бэрхэшээлтэйшье байгаа һаа, дабажа гара. Үнинэй ажаллажа байдаг хүнүүдһээ арга дүршэлыень заалгажа аба. Тиигэбэл шинии замда юуншье тодхор байхагүй.

Энээниие бү мартая

Мүнөө иигээд үбэлнай газаа орожо ерэбэ. Колхозоймнай үнеэдтэ үбһэ тэжээл ехээр бэлдэгдэжэ абтагданхай. Тиимэһээ хэды элбэгшье һаань, тэрэнээ зүбөөр хубаарилжа, рацион табижа үнеэдээ эдеэлүүлхэ, харуулһалха байнабди. Зарим һаалишад «тэжээл байна» гээд лэ гамгүйгөөр гаргашалжархихаяа һанадаг. Тиигэжэ болохогүй. Иимэ гурим мэргэжэлтэдэй зүгһөө хинан шалгагдажа байха ёһотой.

Һү һаали элбэгжүүлхэ гээшэмнай гансахан тэжээлһээ бэшэ, мүн өөрын оролдосогүйгөөр туйлагдахагүй байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Олон жэлдэ ажаллажа байһан хүн хэзээдэшье баян дүй дүршэлтэй болоһон байдаг. Урдахи жэлнүүдтэ колхоздоо түрүү ябаһан һаалишан Хандацоу Гыденовна Цыдыповае харабал, жэл бүридэ үнеэн бүриһөө мянга холо гаран, заримандаа хоёр мянганһаа үлүү килограмм һү һаадаг һэн. Энэ эхэнэр хайшан гээд шалгардаг байгааб? Һү ехэтэй үнеэдые фермэ дээрэһээ шэлэжэ абаха, тиигээд хүнһөө ехэ һү һааха гэжэ нэгэтэшье оролдоогүй байха. Анхан ямар үнеэ тушаажа абаа һэм, тэрэнээ жэлэй дүрбэн сагта зүбөөр харууһалжа байхые хүсэнэ. Манай колхоздо һаалишан болоһон хүн анха түрүүн гунжан үнеэдые даажа абадаг. Тиигээд тэрэнээ олон жэлдэ барихые оролдоно. Би мүнөө 14 үнеэтэйб, зарим үнеэдни арба гаран жэлдэ һаалгажа байнхай. Хүгшэржэ муудахадань, орондонь ондоо залуу гунжадые абаха байнаб.

Заяанай һү муутай үнеэн гэжэ үсөөн байдаг. Олон малай дундаһаа үнеэн болгожо абахадашни зан абари муутай, һүеэ татанги, тугалаа голодог үнеэд байгаашье бээ. Теэд тиимэ малые анханай зангыень мэдээ һаа, дүршэлтэй хүнэй гарта оруулха, түрүүшынь үдэрһөө нэгэ занда һургаха хэрэгтэй гэжэ һанагшаб.

Үнеэдые эдеэлүүлгэ, харууһалга гээшэмнай ехэхэн харюусалгатай хэрэг. Һаалишан ябаһан хүн энэ хоёр гуримые ойлгожо, өөрынгөө үнэн сэдьхэлые ажалдаа табижа байхадаал амжалта туйлана. Манай фермэдэ 36 жэл таһалгаряагүй хүдэлһэн һаалишан Хандацоу Гыденовнашье тиигэжэл амжалта туйладаг байгаа. Үнинэй һаалишад Дулмажап Табутарова, Дарицоу Будаева гэгшэдшье баһал иигэжэ хүдэлдэг.

Һаалиин фермэдэ ажаллажа байһан хүнүүд удаан сагта хүдэлһэн уладһаа жэшээ абаха ёһотой юм. Бишье анхан Согоотын фермэдэ хүдэлжэ эхилхэдээ, үнинэй һаалишадай ажалые адаглан хаража, заалгажа ябагша һэм. Тэрэ үедэ гэхэ гү, али энээнһээ урагша хорёод жэлэй саада тээ һаалишад хүндэ хүшэр байдалда байгаа. Өөһэдөө хамаг ажалаа хэхэш—тугалнуудаа түлжүүлхэ, үнеэдээ һааха, үбһэ тэжээлээ бэлдэжэ, зөөжэ байгша һэмди. Мүнөө тэрээндэ орходоо ондоо болонхой. Тугалнуудаа хорёод хоногтой болгоод тугалшадта тушаанабди. Үбһэ тэжээл зөөхэ хүнүүд фермэдэмнай байдаг. Һаамхай үнеэдтэ һайн байранууд түхеэрэгдэдэг болоо. Тиигэбэшье юрэдөө дутагдалгүй байнабди гэхыншье аргагүй. Манай фермэдэ хэгдэхээр юумэн яһала бии.

Үшөө юу хэлэлтэйб

Энээнтэй хамта хэлэгдэхээр үшөө иимэ асуудал гарана. Колхозоймнай түб—Зургаан-Дэбэдэ байдаг фермэ үүлтэртэ үнеэдэй фермэ гэжэ нэрэтэй. Теэд эндэмнай урдань хэдэн жэлэй саада тээ племенной үнеэд байгаашье һаа, һүүлэй һүүлдэ оронгонь ондоо юрын үүлтэрэй мал табигдаһаар «племенной» гэгдэхээр бэшэ болошоо ха юм. Һү һаалгамнайшье бага, ондоо гүүртэнүүдэйхиһээ юугээрээшье илгаагүй. Урдань түрүү һаалишад үнеэн бүриһөө гурба мянган литр һаадаг байгаа. Харин мүнөө хоёр мянгаяа арайхан дабанабди. Энээн дээрэһээ харахада, ёһотой үүлтэртэ үнеэдые олошоруулха хэрэгтэ манай колхозой хүтэлбэрилэгшэд бага анхарал хандуулна. Мүн фермын ажалые хүнгэлхэ талаар юуншье хэгдэнэгүй. Ядахадаа нүхэн сооһоо силос абаха ажалые зааханшье һаа хүнгэлхэ аргагүй байна гээшэ гү? Оролдолго гаргагдаа һаа болохол байха. Һаалишад үбэлэй сагта бүхэли үдэрөө силос малтаха баатай болодог. Тиигээд хажуугаарнь үнеэдээ һаана, эдеэлүүлнэ. Оньһон арга хэрэглэгдэхэ юумэн үгы.

• • •

Ажал тухайгаа хөөрэжэ байхадаа, бишье тодорхой зорилго урдаа табиха байнаб. Мүнөө республикымнайшье түрүү ажахынууд Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын тулада социалис мүрысөөндэ оролсоно. Буряад орон дотороо үүсхэл гаргажа, Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой, Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшад, таряашад ехэ уялгануудые абаад, республикынгаа бүхы ажалшадта хандалга гарганхай. Эдэ бүгэдэ хүн бүхэниие урма зоригтой болгоно. Би энэ жэлдэ 29 мянган килограмм һү һааха түсэбтэй байгаад, тэрэнээ октябриин 10-да дүүргээд, жэлэй эсэс болотор үшөө 6000 килограмм һү һаахаар шиидэбэб. Тиигэжэ шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ үнеэн бүриһөө 3100 килограмм һү һаахын түлөө тэмсэхэб.

Х. ЦАЦАЕВА,
Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

(ТАСС-ай корреспондентнүүдһээ)

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

УРААЛАЙ ТҮБ—Свердловск хотодо барилгын хүдэлмэри жэлһээ жэлдэ үргэнөөр ябуулагдана. Эндэхи завод болон предприятинуудай хүдэлмэришэд шэнэ түхэлэй гэрнүүдтэ һара бүри шахуу орожо түбхинэдэг. Мүн городто соёлой барилганууд олоор бодхоогдоно. Мүнөө Уралмашзаводой Культурын ехэ ордон баригдана. Тэрэнэй харалгын залынь 1800 һууритай. Тэрэшэлэн 2500 һууритай «Космос» гэжэ киноконцертнэ залтай Культурын томохон ордон бодхоогдожо байнхай.

БУЛТАДАА ҺУРАНА

ДОНЕЦКЭ областьдо байгша ондо 23 мянган үхибүүд нэмэжэ һургуулида ороо. Тиихэдэ мүнөө намар 22 һургуулиин шэнэ байшангууд ашаглалгада үгтэһэн байна. Мүн хэдэн арбаад һургуулиин байшангууд шэнээр һэльбэгдэн заһагдаба. Энээнтэй хамта Донбассаа дээдэ эрдэмтэй багшанарай тоо улам олошорно.

Мүн тэрэшэлэн тус областьдо үдэшын һургуули үргэдхэгдэжэ байна. Хамта дээрэнь абажа харахада, үдэрэй ба үдэшын һургуулинуудта областиин 1 миллион шахуу хүн һурана. Энэ жэл үдэшын 93 һургуули шэнээр һэльбэн заһагдаад, дунда һургуули нэрэтэй болоо.

Тиихэдэ дээдэ ба дунда һургуулинуудта һурагшадай тоо олошорһон байна. Донбассай эгээл ехэ дээдэ һургуули—Донецкэ политехническэ институтда мүнөө үедэ нүүрһэнэй, металлургиин, химиин, машина бүтээлгын ба барилгын индустриин шэглэлэй 20 мянган инженернүүд бэлэдхэгдэжэ байнхай.

Нёдондо жэлдэ Донецкэ гүрэнэй университет 29 кафедра, 9 факультедтэйгээр нээгдэһэн байна. Эндэ мүнөө 40 докторнууд, 4 академигүүд, Украинын эрдэмэй академиин 11 гэшүүн-корреспондентнүүд, элдэб наукын 90 кандидатнууд хүдэлдэг.

ҮХИБҮҮДЭЙ КУРОРТ

АНТОНОВКО гэжэ сэлеэнэй дэргэдэ, Енисей мүрэнэй эрьедэ «Таежный» гэжэ үхибүүдэй шэнэ курорт бии болобо. Тус курорт 120 гектар газар эзэлдэг. Энэмнай орон доторхи эгээл томо «Артек» гэжэ үхибүүдэй амаралтын курортһоо һураггүй ехэ болоно. «Таежный» курорт жэлдээ 5,5 мянган үхибүүдые амаруулха аргатай юм. 1967 ондо энэ курортдо 10 мянган үхибүүд амарха.

КИНО ХАРАГШАДАЙ ТОО ОЛОШОРНО

ЦЕЛИНОГРАДАЙ областиин Аксу гэжэ тосхондо «Луч» гэжэ үргэн экрантай шэнэ кинотеатр нээгдэбэ. Жолымбет гэжэ хүршэ сэлеэндэ һаяар мүн лэ тиимэ кинотеатр нээгдэхэнь. Мүнөө жэл хамта дээрээ тус областьдо 30 гаран шэнэ кинотеатрнууд ашаглалгада үгтэхэ.

Тэрэшэлэн шэнэ газар дээрэ 700 холо гаран кино-түхеэрэлгэнүүд хэрэглэгдэдэг. Энэнь областиин хүдөөгэй ажаһуугшадай 100 хүндэ 11 кино-түхеэрэлгэ болоно. Эдэ бүгэдын ашаар область дотор кино харагшадай тоо улам олошороо. 1965 ондо бүхы дээрээ область дотор 4 миллион 826 мянган зон кино хараһан байбал, гансахан үнгэрһэн жэл 186 уран һайханай фильмүүдые 20 миллион хүн хараба.

СИБИРЬТЭХИ ТОМО УУРХАЙ

ТУВЫН автономито республикада нүүрһэ малталга шэнэ табан жэл соо улам үргэдхэгдэхэ юм. Һаяхан эндэ Улугхемскэ нүүрһэнэй уурхай нээгдээ. Эрдэмтэдэй тоолоһоной ёһоор, тэрэнэй нөөсэнь 18 миллиард тонно нүүрһэн болоно. Эндэ нүүрһэ малталга эхилээ.

ХҮДӨӨГЭЙ АМАРАЛТЫН ГЭРНҮҮД

ГРОДНЕНСКО областиин Дятловска районой «Слава труду» гэжэ колхозой олзо доходынь жэл бүри ургана. Тэрэнэй ашаар колхоз дотор соёлой болон бусадшье барилганууд үргэдэжэ байдаг. Һаяхан тус колхозойхид «Реченька» гэжэ амаралтын гэрэй барилга дүүргэбэ. Тэрэнь библиотекэтэй, телевизор тодхоотой, биллиард наададаг тусхай таһалгатай юм. Мүнөө энэ гэртэнь колхозой олохон гэшүүд түлбэригүйгөөр, зариманиинь гэр бүлэнэрөөрөө хамта амаржа байна.

ҮХИБҮҮДЭЙ ОЛЗО

ВОЛГОГРАДАЙ тракторна заводой дэргэдэхи № 28 һургуулиин үхибүүд—Толя Кручинин, Саша Зарубин, Женя Гурьянов, Гена Швец гэгшэд наадажа ябатараа ойлготой нэгэ юумэ олобо. Тэрэнээ задалжа үзэхэдэнь, Сталинградай тракторна заводой комсомолшуудай дамжуулгын Улаан туг байшоо. Энэ туг доро Волго шадар болоһон байлдаанда ВЛКСМ-эй гэшүүд Петр Курагин, Леонид Супоницкий ба бусад немецкэ фашистнартай тэмсэһэн байна. Тэдэнэр өөһэдөө 1942 ондо баатарлиг тэмсэл соогуур наһа бараһан. Энэ туг дээрэнь: «Ленинэй, Ажалай Улаан тугай орденто Сталинградай тракторна заводой комсомол-залуушуулай фронтовой түрүү бригадада»—гэжэ бэшээтэй байба.

Һурагшад олзоёо Волгоградай оборонын музейдэ тушааба.

7 КИЛОГРАММ АЛТА

БЛАГОВЕЩЕНСК город шадархи «Октябрьский» гэжэ приискын үнинэй хүдэлмэришэн нүхэр Г. Доронин һаяхан 7 килограмм сула алта олобо. Иимэ ехэ алтан Амарай эрьедэ һая наашадаашье олдоогүй юм.

Һаяхан алта бэдэрэгшэ А. Болдырев гэгшэ элһэтэй худхалдашаһан шорой сооһоо аяар 6140 грамм сула алта оложорхёо.

Һүүлэй үе соо тус прийск шадар үшөө дүрбэн хэһэг сула алтан олдоһон байна. Тэдэнь 170-һаа 310 грамм хүрэтэр шэгнүүртэй.

Өөһэдынгөө олоһон үнэтэ олзонуудаар баясаһан алта малтагшад эдэ үдэрнүүдтэ улам эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байнхай.

ХҮН БҮХЭНЭЙ ХҮНДЭТЭ УЯЛГА

Эхин политическэ һургуулида хоёрдохи жэлээ ябажа эхилбэб. Энэ һургуулимнай совхозой парткомой дэргэдэ нёдондо эмхидхэгдээ...

[illegible]

М. МИЛЕНТЬЕВ,
Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын совхозой комбайнер.

КЛУБ НЭЭГДЭБЭ

Леоновка тосхон Хоринай аймагай Первомайска совхозой 2-дохи отделени юм. Энэхэй эндэһээ... хүсөөр 100 хүнэй һууритай клуб бариха...

[illegible]

ЧЕМПИОНУУД ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

…ЗАРА НАҺАЯА хүрэхэ боло… энэ үбгэжөөлые би чемпион …ртай болохо гэжэ яажашье …агүй байгааб. Урдань Спири… Наумович Бельский «Комму…» артелиин элдэб ажалда …. Заганай дабаанай саада хаяа… …одо отолжо байхыень ха…… һэм. Теэд хэзээнь луговод …һон байгаа юм. Мүнөө намар …адамни: «сабшалан дээрэ …лажа эхилһээр дурбэн жэл …б даа» гээд тэрэ үбгэжөөл …жэ байба.

Сабшалангай газарые даажа …ар лэ һайжаруулжархиха … байдаггүй ха юм. Бури ур…шье «Озерки», «Забоко» гэжэ …та һайн үбһэн абтадаггүй … Удаан сагта һайжаруулаг…гүй байжа, газарынь үрэжэл …ай болошоһон байгаа. Теэд …үшынгээ хоёр жэлдэ Спири… Наумович хэды уһалбашье, …ай үбһэ ургуулжа шадаагүй … Зарим участогһаа арба га… центнер хуряагдаашье һаань, … ямар ургасаб даа. «Энээгээр …рд түйлаха аалши» гэжэ тэ… луговод хоёр жэл үнгэрөөд …ада бодоһон юм.

Теэд саашаа юун болоһон бай…? Энэ үбгэжөөл сабшалан даа…жа абаһан хадаа тэрэнээ һайжаруулха гэжэ нэтэрүүгээр хүдэлөө. Спиридон Наумович нэгэ юумэндэ халажа ороходоо, тэндэ хамаг хүсэ оролдолгоёо гаргадаг хүн. Иимэ байдагыень бүришье урданай мэдэгшэб. Тиигээд нэгэтэ колхозойнгоо правленидэ: «намда аммиагай уһа үгэгты!» — гэжэ хандаһан. Түрүүлэгшэ Николай Григорьевич Тютрин дуугай һууһанайнгаа һүүлдэ:

— Тэрээгээр яахашниб,— гэбэ. — Аммиагай уһан гээшэмнай алтанай зэргэ сэгнэгдэдэг юм. Таряа талханайнгаа ургасые һайжаруулаа һаамнай дээрэ бэшэ гү?

— Таряа талхан лэ гэлсэхэт. Сабшалан хэрэггүй юм гү!..

Иимэ хөөрэлдөө гаргаад, Спиридон Наумович өөрынгөө бодолые зүбтүүлжэл һалаа. Үбһэн хэндэ хэрэггүйб! Сабшаламнай һайжаруулагдаа һаа, ниигын мал һолоомоной орондо үбһэеэ эдижэ байха ха юм. Сабшалан дээрэ хэрэглэхые аммиагай уһа абаһан хойноо «Озерки» гэжэ газартаа абаашахамни. Тэндэ туршаад үзэхэб. Үрэ гараа һаа гараг, үгы һаа үгы! Иигэжэ бодоод, луговод үбгэн нёдондо хабар 75 гектар газарта аммиагай уһа оруулжархиба. Июль һара гаратар үбһэниинь аргагүй үндэр болоһон байгаа. Тэрэнэйнгээ сабшагдаха болоходонь багаханаар зулгаажа абаад, колхозойнгоо правленидэ асараа. Тэрэнь энэ намар аймагай Выставкэдэ табигдаа һэн.

Хүдөөгэйхидэй һайндэрэй боложо байхада Спиридон Наумовичтай уулзахадамни, хажуудаа олон хүниие суглуулжархёод хөөрэжэ харагдаба:

— Хэды шэнээн аммиагай уһан хэрэглэһэн байнабта,— гэжэ һонирхохо хүнүүдшье байна ха. Тиигэхэдэнь:

— Гектар бүридэ 250 килограмм хэрэглэгдэһэн байха. Тиигээд үбһэниинь хэдэ дахин үндэрөөр ургаа ха юм,—гэнэ.

Аммиагай уһан иимэл туһатай байбал даа. Тиигээд сабшалангайнь бүхы 75 гектар участок дээрэһээ дунда зэргээр га бүриин 31 центнер үбһэн сомогдоһон байна. Энэнь нүхэр Бельскиин аймаг соогоо түйлаһан рекорд! Спиридон Наумович гансахан даалаад гектарта үбһэ ургуулһан хүн бэшэ,. сугтаа хүдэлдэг нүхэдтэеэ Забокодо 20 гектарта утэг хэжэ, га бүриин 24,5 центнер, мүн тэндэ 32 га сабшалан гурба дахин уһалжа, гектарай 19,1 центнер үбһэ ургуулаа.

Энээнэйнгээ түлөө Спиридон Наумович Бельский үбһэ ургуулгаар аймаг дотороо чемпион алдартай боложо, хүдөөгэйнгөө һайндэрые угтаһан байна. Иимэ нэрэ солотой болоходоо, хүндын хэшэг «талха, дабһа» урдаа табюулжа байһандал энэ үбгэжөөл бододог. Тиигэжэ һанаанда ороогүй хүмнай ажалай алдар солодо хүртэхэ золтой байба. Ажалайнь ашаа үрэ энэл даа!

• • •

Үшөө нэгэ арба мянгатан тухай намда журналист Лубсан Гомбоев хөөрэжэ үгэһэн юм. Арба мянгатан гээшэмнай юуб гэһэн һанал уншагшадта бодогдожо магад. Түрүүн тайлбарилаябди. Энэмнай арбан мянган түхэриг мүнгэ шүүһэн золтой хүн бэшэ ха юм. Харин арба мянган центнер таряа комбайнай соргоор гоожуулжа, баһал чемпион алдартай боложо, хүдөөгэйнгөө һайндэрые угтаһан хүн.

...Владимир Варфоломеев хүрин улаан шэрэтэй комбайн дээрээ һуушанхай, жолооень бүхөөр алхаад, һайндэрэй жагсаал дээрэ суглараһан хүнүүдэй хажуугаар үнгэржэ харагдаба. Шарайнь энеэбхилһэн хэбэртэй.

— Энээнтэй поли дээрэшье уулзаһан хүмби. Иимэл хүхюутэй хүн даа,— гээд Лубсан нүхэрни хөөрэнэ.

Лубсан журналист хүн халаа тэрэнэй ажалые харахаяа энэ намар тусгаар зориһон байна. Үглөөнэй 6 час багта «Эрдэм» совхозой полевой стан дээрэ ошоод байхадань, Владимир өөрынгөө туһалагша Сергей Крыловтой машинадаа техническэ харууһа хэжэрхёод, поли дээрэ гарахаяа зэбдэжэ байба. Энэ үедэ хөөрэлдөөн гарана. Танилсахадань Владимир Варфоломеев эсэгынгээ нэрые нэрлүүлжэ ябаһан байгаа. Тэрэнэй эсэгэ олон жэлдэ комбайнда һуужа наһатай болоо. Теэд һүүлдэ армиһаа табигдажа ерэһэн хүбүүгээ: «комбайнер боло» гээд дурадхахадань, Владимир зоригтойхоноор ошоо. 1962 ондо залуу хүбүүнэй комбайнай рульда түрүүшынхеэ һуухадань, тэрэнь хуушарһан муу байгаа юм ааб даа, урагшаа ябаагүй. Тиигээд энэ бэрхэшээлһээ сухарингүйгөөр өөрынгөө хүсэл зориг гаргажа, мэргэжэлдээ дадаһан байна.

Владимир һургуулида һуража ябахадаа, армида байхадаа комбайнерай ажалые хүнгэн шэнгеэр бодогшо һэн. Тиигээд һүүлдэ жолооень адхаа, бэрхэшээлтэйнь золгоо. «Хүн халуун шулуу долёожо хүн болодог» гэлсэгшэ. Эгээл тиимэ ажабайдал Владимирта үзэгдэһэн байна. Мүнөө хэдэн жэл үнгэрбэ. Энэ нүхэрнай дүй дүршэлтэй, эрхим комбайнер нэрэтэй, чемпион алдартай болоод, аймагтаа суурхаһаар. Үнгэрһэн намар ажалаа бүтээсэтэйгөөр эмхидхэжэ, үлэргөө 500—600 центнер таряа сохин арбан мянгада хүргөө. Иимэ түйлалта аймаг дотор хаанашье байгаагүй.

Иимэл зоригтой хүнүүд ажалдаа шалгардаг, зоной дунда магтуулдаг ха юм. Владимир Варфоломеев тухай, тэрэнэй хэһэн бүтээһэн ажал тухай һанахада иигэжэ бодогдоно: ямар хүсэтэй баатар шэнэ табан жэлдэмнай ургана гээшэб! Энэмнай тариашан зоной дундаһаа ургаһан хүн. Балта, хадуур угтанһаа гараһан хүн. Мүнөө тэрэнэй ажаллажа байһан «Эрдэм» совхозойнь ажалшад октябриин 50 жэлэй ойн угтамжада социалис уялга абаад, республика дотороо мүрысөөнэй үүсхэл гаргаһан байна. Нютагайнгаа механизаторнуудай зүгһөө Владимир Варфоломеевшье тэрэ уялгада гар табилсаа. Ажалдаа алдар солотоной нэрэ хэзээдэшье хүндэтэй.

Т. ГАРМАЕВ.

Мухар-Шэбэр.

…ЭТЫН ХЭТЭДЭ МАРТАГДАХАГҮЙ БААТАРШАЛГА

Сибириин 18 коммунистын баатаршалга тухай шэнэ баримтанууд

«Бидэ гурбан лэ үлөө һэмди», «Дуун суг дайлалдагшадые суг…дуулаа» гэһэн хоёр статья тунхаглажа, Михаил Матусовский Вениамин Баснер хоёрой «Нэрэгүй үндэрэй оройдо» гэжэ дуунай зохёогдоһон түүхэ тухай, мүн тэрэ үндэрые хамгаалһан Сибириин 18 коммунистын баатаршалга тухай Хэблэлэй һониной агентство хоёр удаа хөөрэжэ үгөө һэн.

Тэдэ статьянуудые хэдэн олон совет газетэнүүд дам хэблэһэн байгаа. Баатар габьяата коммунистнуудтай суг дайлалдаһан хүнүүдһээ, тэдэнэй түрэлхид болон хани нүхэдһөөнь олон бэшэг тэдэ газетэнүүдэй редакцида, мүн АПН-дэ ерээ. Эдэ бэшэгүүд мэргэн баатарнуудай габьяае тодорхойлон һэргээһэн, намтарыень нэмээһэн байха юм.

Сибириин 18 баатарай габьяа тухай шэнэ баримтануудые харуулһан Н. Чайкын статья уншагшадтаа дурадхана.

…бүри намда хэдэн олон бэ…ерэжэл байдаг. Конверт дээ… Новосибирск, Ростов, Красно…, Вологда, Донецк, Челябинск, …, Архангельск, Элиста, Свер…, Брянск гэһэн тэмдэгтэй… …гүүдые бэшэһэн хүнүүд ур… …дивизидэ суг дайлалдаһан …нөө бүхы орон соогоо таража …й ажаллажа байдаг. Бэшэһэн …нь бодоходо, амгалан сагай …жэ, һуралсажа, үхибүүдээ … амаржа байбашье, тэдэнэр …хай, фронт дээрэ наһа бара… дүүнэрээ мартаагүй.

…риин баатаршуултай нэгэ …йлалдаһан Владислав Плот… «Совет Сибирь» гэжэ газетэдэ «Тэдэнэй нэрэ зүрхэндэм… …гэһэн хуудаһан Сибириин коммунистын баатаршалгада …дажа, урдын фронтовигуу…шэгдэһэн байха юм. «Волго, …мүрэнүүдэй түлөө, Сталин… … Киев хотонуудай түлөө … тэмсэлые түүхэшэд үшөөл …дхаха байха гээд мэдэнэб… …жэ «Танигдаагүй тосхоной … гэһэн статья соогоо поэт … Матусовский бэшэнэ. — …йдаяа харатан дайсанһаа …, добо бүхэниие эзэлэн аба…өө саһап соогуур мүлхигшэ… …аха аалши! «Нэрэгүй үндэ…өө баатарлигаар тулалдаһан … 18 коммунистые һанаан…улааб».

…гүй үндэрэй оройдо дайсан… …шэ бэшэ тулалдаа хэһэн офи… …рошиной бүлэг солдадуудһаа …оёр хүн — Герасим Лапин, …ин Власов амиды үлөө. Нэ… мүнөө Донецк хотодо, нү…нь — Новосибирскдэ ажал… 23 жэл боложо тэдэнэр түрүү… … Москвада, вокзал дээрэ уул… һүүлээрнь Нэрэгүй үндэрэйн… …до гараа. Тиин тэндэ дахяад …рэлэгдэшэбэ. Энэ удаа тэдэ… пионернүүд, колхознигууд, … совхозой хүдэлмэришэд, … тосхоной зон хүреэлнэ. Томо һомоной тэһэрһэн долгиндо этэрүүлжэ унаһан газараа үндэрэй оройдо Лапин олобо. Урдань эндэ сагдуулханууд ургажа байһан юм. Харин мүнөө тэдэнь жэрбэгэр үндэр модод болошонхой. Нэгэ модоной хажууда урдын солдат дүрэ зурагаа дурасхаал болгон абхуулба.

Автоматчигуудай ротын урдын командир, майор ябаһан Александр Селезнёв Челябинска областиин Красноармейскэ районой Миасское тосхонһоо ехэ бэшэг эльгээгээ. —Майн 15-най «Челябинский рабочий» газетэдэ «Бидэ гурбан лэ үлөө һэмди...» гэһэн статья уншааб. Тэрэ статья үни холын дайшалхы үдэрнүүдые, намтай суг дайлалдаад, наһа бараһан нүхэдыемни һануулаа, — гэжэ тэрэ бэшэнэ.

Сибириин сэрэгшэдэй Козловка тосхоной оршондо, мүн бусад газарнуудта, илангаяа Рубеженка тосхон шадар, Нэрэгүй үндэрэй оройдо баатарлигаар дайлалдаһан тухай Селезнев тодорхойгоор бэшэнэ.

Николай Галенкинэй дайнай урда тээхи ажабайдал тухай һүүлэй үе болотор юуншье мэдэгдэдэггүй байгаа. Тэрэ һүүлшын дайнда угаа ехэ габьяа гаргаһан юм. Һая бусад олон бэшэгүүдтэй хамта нэгэ иимэ бэшэг ерээ:

«Брянский рабочий» газетэдэ 18 баатарлиг коммунистын габьяа тухай статья уншааб, Наһа барагшадай дунда минии түрэһэн аха Николай Иванович Галенкин бии байгаа. Тэрэниие удаан бэдэрһэн хүм. Оложо ядадаг байгааб. Һураггүйгөөр үгы болошоо гэжэ һанаа бшуув. **Владимир Галенкин».**

Урдын фронтовигуудай, наһажаал хүдэлмэришэдэй дурасхаалнууд, мүн архивай документнүүд олон шэнэ баримта намда үгэһэн. Роман Закомолдиной, Татара Касабиевай, Петр Панинай, Нэрэгүй үндэрэй түлөө дайнда наһа барагшадай түрэлхидые, дүтын хүнүүдые олохо хэрэгтэ туһалһан байна. Үндэрэй бооридохи һүниин тулалдаанда наһа бараһан, таганрогой Григорий Коковихин, тэрэнэй нютагайхид, мүн коммунистнууд—Степан Заргаров, Василий Калпашников, Григорий Жолобов гэгшэд тэдэнэй дунда бии. Удахагүй бусадшье баатаршуулай нэрэнүүдые мэдэжэ абахабди.

Сибириин коммунистнуудай фронт эльгээгыт гэжэ партийна эмхидэ, партиин обкомдо нэгэнтэ бэшэ хандаһан мэдүүлгэнүүдынь архивуудта бии. Теэд тэдээндэ: «Таанад эндээ, ара талада хэрэгтэйт. Эндэмнай—баһал фронт гээшэ»,—гэжэ хэлэдэг байгаа.

1943 оной зун тэдэ коммунистнуудай гүйлта одоошье хүсэлдөө һэн. Тэдэ солдадууд болоо бэлэй. Нэгэ эшелоноор фронт ошожо, нэгэ частьда орожо, бултадаа хамта Козловка гэдэг урданайород тосхоной оршондо түрүүшынхеэ дайсантай тулалдаа. Тэрэнэй һүүлээр 224,1 тэмдэгтэй Нэрэгүй үндэрэй оройдо тэнсүү бэшэ һүниин тулалдаа хэһэн түүхэтэй. Тэрэ үндэрэй оройдо хэһэн тулалдааниинь дуунда орохо үйлэтэй байба.

Дайсанаа бута нэрьен, манай сэрэгшэд Козловка тосхондо ороо бэлэй. Сэрэгшэдэй түрүүшын зэргэдэ коммунистнууд Закомолдин, Галенкин, Панин гэгшэд ябаа...

Н. И. Галенкиндэ орден хайра барюулха гэһэн зууршалга СССР-эй Обороны министерствын Түбэй архив сооһоо олдоһон байна. Тэндэ 17 баатар мэргэшүүл тухай хэлэгдэнэ.

Юундэ 17 юм? 18 хүнһөө бүридэһэн Порошиной бүлэг дайсанай ара талада эльгээгдээ гэжэ зарим хүнүүд һайн мэдэхэ байгаа.

Дайсанай ара талада эльгээгдэһэн Порошиной бүлэг тухай бидэ, фронтдохи газетын хүдэлмэрилэгшэд, бүри үни мэдэһэн байгаабди, һайн дураараа фронт ошоһон олон коммунистнуудтай хөөрэлдэһэн, тэдээндэ зорюулжа газетэдээ тусхай хуудаһа бэлдэһэн юмди. Баатаршуулай наһа бараһанай һүүлдэ тэрэ газетэмнай гараа һэн даа. Тэндэ 16 хүнэй баатаршалга тухай бэшэгдээ бэлэй. Мүн 17-дохи хүншье, амиды үлэһэн солдат Лапин тухай дурдагдаһан байгаа. Тэрэнэй хайшан гээд амиды үлэһэниинь тиихэдэ хүсэд мэдэгдээгүй байгаа һэн.

Нэрэгүй үндэрэй абтаһанай һүүлээр дайнда унаһан 16 баатаршуулые хараһан байнаб. Наһа бараһан солдадуудай бэеые гитлеровецүүд танихаар бэшэ болгожорхиһон юм. Лапинай бусажа ерэһэн тухай тэрэ үедэ мэдээд байгаа һэмди. Теэд 18-дахи сэрэгшэ хаанаб? Хэн бэ?

— Энэ юрэдөө Власов гээшэ гү, али Касабиев гү?

Сибириин коммунистнуудай габьяа тухай бүхы фронт дуулаһан, омогорходог, тэдээндэл адли зоригтойгоор дайсантай тулалдаха гэжэ эрмэлзэдэг бэлэй. Гэбэшье 18-дахи сэрэгшын хуби заяан үшөөл мэдэгдээгүй байһан. Совет солдат, коммунист, һайн дураараа фронт ошоһон хүн иимэ хэсүү сагта айн һүрдөөд, урагшата дайсанай урда гараа үргөө гээшэ гү? Сибиряк Власов гү, али осетин Касабиев гү,—өөрэгүй ха юм!

Удаан боложо үзэһэнэй һүүлээр Нэрэгүй үндэрэй хажууда «улаанармеец Власов К. Н. гэгшые» хүдөөлүүлээд, Новосибирскдэ байһан түрэлхидтэнь мэдээсэбэ. Тиимэ болохолоороо, Касабиев плендэ ороһон болоно гү? Теэд бэшэ хэн байлтайб?

Арайл тиимэ бэшэ ха. Осетидэ Касабиевые үнэн сэхэ хүбүүн гэжэ тоолодог, тэрэнэй хүдэлмэрилһэн таганрогтошье һайн сэгналтэ үгэдэг байгаа. Нэрэгүй үндэрэй оройдо Касабиев Власовтай зэргэлээд дайсантай тулалдаа һэн. Һүүлшынгээ аминда хүрэтэр байлдаад, баатарлиг үхэлөөр унаһан байба. Энээн тухай манда... Власов өөрөө хөөрөө.

Власовые Новосибирскын нэгэ заводто нёдондо жэл бэдэржэ олоһон байнабди. Тэрэ элүүр энхэ, техническэ хангалгын таһагай начальнигаар хүдэлмэрилнэ. Власовай хүндөөр шархатаад мэдээгүй хэбтэхэдэнь немецүүд барижа абаһан байгаа. Мэдээ оруулаад, юумэ асуухадань — харюусаагүй. Тиигээд концлагерьта оруулжархиһан байба. Константин Власов тэндэһээ тэрьелһэн. Теэд баригдашоо. Хоёрдохёо тэрьелжэ, партизануудта хүрөөд, Илалтын үдэр болотор дайсантай тулалдаһан байна. Энээниие партизан хүдэлөөнэй Белоруссидахи штабай документнүүд гэршэлнэ. Власов «Үһөөгөө абагша» гэһэн партизан отрядай сэрэгшэ ябаа.

Герасим Лапин Константин Власов хоёрой амиды үлөөгүй һаа, Нэрэгүй үндэрэй оройдо болоһон баатарлиг тулалдаан тухай, һайн дураараа фронт ошоһон коммунистнуудай дайнда унаһан тухай хамаг бүхые тодо һонороор мэдэхэгүйдөөшье болохо һэмди.

(АПН).



Ураалай Невьянск городто (Свердловско область) шухаг модон гэр бии юм. Багша Афанасий Абрамовай энэ гэр Коммунын үйлсэдэ байдаг. Газааһаань харахада модоор хэгдэһэн бэшэ, харин гоё һайхан кружевагаар үлхэжэ бүтээгдэһэн шэнгеэр харагдаха. Һарабшынь оройн үзүүртэ шараулаан петух һуулгагданхай. Хэрэлсынь армаг дээрэ баабгай мёд амтархан долёожо һууха. Гэр соонь ороходо, баһал һонирхолтой: үһээдэнь «Иванцаревичэй ба Гал-шубуунай» ехэ зураг, ханадань Зэд хадын эзэн эхэнэрэй зураг харагдаха. Зураг дээрэ: Невьянскдахи Афанасий Абрамовай гэр.

АПН-эй фото.

ЭНЭЭН ТУХАЙ ХҮН ЗОНДО ХӨӨРЫТ

ЭРТЭ ҮГЛӨӨГҮҮР Намдинь хүрэжэ ерэбэбди. Энэ городой харата муухайгаар бомбодуулһан тухай урда үдэрынь газетэнүүдтэ мэдээсэгдээ һэн. Американ самолёдой бомбодоһон мүр сараае байра дээрэнь харахын тула һүниндөө тиишэ ошожо болохо гээд Ханойдо хүдэлмэрилжэ байһан бидэ, совет журналистнуудта хэлэгдэһэн байгаа.

Үүрэй сайгаадүйдэ Намдинь хото хүрэхэ гэжэ жолоошомнай час хахад соо машинаяа аһан шалалаарнь табилуулба. Тиин городой захада хүрэжэ ерэбэбди. Түб тээшэ ошоходоо, һандаргагдаһан хэдэн байшан гэрнүүдые харабабди. Энэнь — американ самолёдуудай хотые бомбодоһоной һүүлээр үлэһэн мүр сараа. Гудамжын нэгэ уулзуур дээрэ маниие патруль байлгаба. Харгы хаалтатай. Хорёод алхамай газарта һандаргагдаһан гэрэй модо шулууе хүнүүд зөөнэ. Эндэхи байрын гэр дээрэ американецууд хахад тонны бомбонуудые хаяһан байгаа.

Харгын зүүн талын бүтэн үлэһэн гэр дээрэ «Чанхын үйлсэ» гэжэ бэшээтэй. Харин нүгөө таладань 4 гэр байһан юм ха. Мүнөө үйржэ бутаршаһан хирпиисэ, хушалта обооржо хэбтэнэ. Гэрэй һуури дээрэ ошобобди. Тэндэ нэгэ эрэ хүн хүдэлэнгүй һууба. Һалганаһан гараараа юушьеб онгилно.

— Басаганһаам үлэһэн юумэн энэ,— гээд гашуудангяар хэлэбэ. — Басаганайм бэе үшөө олдоодүй байна. Винь басагамни оройдоол долоотой байгаа. Үглөөгүүр ажалдаа ошоһон аад бусажа ерэхэдэм, эхэнэрни алуулшаһан хэбтээ. Баһал энэ багта басагамни хэбтэнэ...

Энэмнай бүхы наһаяа Намдиньда үнгэргэһэн Чан Као Вьен гэжэ нэрэтэй, юрын алба хаагша. Үсэгэлдэршье бүхэли үдэрөөрөө энэ отог оргойе урбуулаа, ёолоһон абяан гэнтэ дуулданагүй аа гү гэжэ шагнаархаһан байгаа. Хүгшэн эжынь аша басагандаа үглөөгүүр бэлдэһэн богонихон майкал олдобо. Харин энэ үдэр Вьен бэдэрнэгүй, бэшэ найдаха юумэнь һалаа бшуу. Теэд эндэһээ холодон ошохо шадалынь үгы...

Хангкао гэдэг хүршэ үйлсэдэ хэдэн гэрнүүд мүн лэ һандаргагдаа. Бута бомбодуулһан гэрые задалхадань, сэнхирхэн кофтотой басаган арадай һайн дуранай сэрэгшэдтэ туһална. Хирпиисэнүүдые түрсүүг рүү хэжэ байба. Тонгойн гэхэдээ, басаган залд гээд, хүдэлхэеэ болишобо. Тиин түрэһэн эхынгээ хуушан гутал хирпиисэ дороһоо гаргаба. Талаан болоходоо, эжынь амиды үлэһэн байба. Дайсанай бомбодохын урда тээ эжынь газаа гараһан байгаа бшуу. Харин 3 хүршэнэрынь алуулшоо.

— Самолёдой бомбо хаяһанай һүүлээр тээ тэндэһээ малтажа гаргаабди,.— гээд Нгок гүнзэгы нүхэ харуулба. — Юундэ американецууд эндэ бомбо хаяа гээшэб? Юундэ иимэ олон хүниие алааб?

Мантай суг ябаһан вьетнам нүхэдһөөшье иимэ асуудал һураабди. Ойро дүтэ эндэ нэгэшье промышленна предприяти, захиргаанай байшан, сэрэгэй нэгэшье эмхи зургаан үгыл. Энэмнай хотын хүн зоной эгээл олоороо ажаһуудаг район ха юм. Бомбодохо газараа һайнаар шудалаад, дээдэ ноёдойнгоо зүбшөөһэнэй һүүлээр лэ бомбодожо эхилдэгбди гэжэ Америкын генералнууд нэгэнтэ бэшэ хэлэдэг бэлэйл. Бомбо хаяһан хүн зоной ажаһуудаг газарые дээрэһээ эли хаража болохо. Хэдышье холоһоо харагдажа байдаг дасан хажуудань оршодог. Нэгэ бомбо дасангай һургуули дээрэ унаа. Хэдэн шабинар шархатаһан байна.

Энэ багта үшөө нэгэ гэр бомбоор һандаргагдаа. Эндэ Дыктэнэй гэр бүлэ бүхыдөө хосоороо — эхэ, эсэгэ, хоёр үхибүүд...

Городой аажам байдалые гэнтэ аюулай дохёо таһалба. Аюул! Часаа харабабди. 6 час 17 минута боложо байба. Урда үдэрынь иимэ һандарал үүсхэһэн бомбодолго эгээл энэ үедэ, оройдоол 15 минутаар хойно хэглээ.

...Гэрнүүдһээ эхэнэр, үхибүүд, үбгэд, хүгшэд гүйлдэжэ гарана. Тэдэнэр нюугдаха газараа бэдэрнэд. Үйлсэ, гудамжанууд хооһорно. Арадай һайн дуранай сэрэгүүд өөһэд өөһэдынгөө һууринуудые бушуу эзэлнэ. Зенитчигүүд дайсанай самолёдуудые угтахаа зэһэнхэй. Хүнүүдэй сугларaад байһан ута гонзогор нүхэнэй хажууда санитарай сүүмхэтэй басагад зогсоно. Дайсанай самолёдуудай бомбодожо байха үедэ юу хэхэеэ хүн бүхэн һайн мэдэнэ хэбэртэй. Вьетнам нүхэдэй хэлэһэнэй ёһоор, эгээл иимэ эмхидхэл һайнтай байһанай ашаар Намдинь хотодо үсоон хүн аюулда ороһон байна.

Нэгэ бүлэг американ самолёдууд хотын урда захаар үнгэрбэ гэжэ агаарай добтолгоһоо хамгаалха штаб радиогоор соносхобо. Хорёод минута болоод, аюулта байдалай үнгэрһэн тухай мэдээсэгдээ. Горкомой секретариин орлогшо., Намдинь хотын захиргаанай комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Хуан Тыонгтой уулзабабди. Америкын түрүүшын бомбо манай хото дээрэ нёдондо жэлэй июнь һарада унаа һэн. Апрелиин 14-дэ дайсад Намдинь хотые 12-дохёо бомбодоо. Энэ зэрлиг муухай добтолгонуудай эсэстэ хүн зоной ажаһуудаг 200 гаран гэр байшан сүм һандаргагдаа. Олон гэрнүүд гэмтэһэн байна. Республикымнай томохон предприятинуудай нэгэн болохо бүд нэхэлгын комбинадай цехүүд дээрэшье бомбо унаа гэжэ Хуан Тыонг хөөрэбэ.

Намдинь хотые хамгаалагшад тухай, эрэлхэг зоригто хүдэлмэришэд тухай хөөрөө.

— Бидэ дайсанай бомбодохын урда тээ һургуулиинхидые аюулгүй газарта абаашаа һэмди. Мүнөө үйлэдбэридэ хабаадалсадаггүй хүнүүдые—үбгэд, эхэнэр болон үлэһэн үхибүүдые — нюуса далда газарта абдашаха һанаатайбди. Америкын нохосууд хэдыдэшье манай хотые бомбодоходоо горохо, тогтохогүйл. Тэдэнэр маниие саг үргэлжэ айлган һүрдүүлжэ, хүсэл зоригыемнай буурүүлжа байхаяа хүсэнэ. Теэд тэдэнэр маниие айлгажа шадахагүй. Бидэ урдынхидаал адли эршэмтэйгээр хүдэлмэрилхэ, зоригтойгоор дайлалдахабди. Манай хүсэ шадал, илалта түйлаха этигэл найдабаримнай үдэр бүри нэмэжэ байнхай. Намдинь хотые хамгаалагшад агаарай добтолгоһоо сараха зэбсэг хэрэглэжэ, американ 16 самолет унагаагаа.

«В-52» гэдэг онсо шэнжэтэй бомбардировщигуудай һаяын добтолго, мүн Намдинь хотын хүн зоной ажаһуулаг хубиие бомбодолго ДРВ-дэ эсэргүү Америкын зэрлиг добтолгын үргэдэжэ байһанай шэнэ баримта болоно гэжэ вьетнам арад сэгнэнэ.

...Дахяад лэ аюулай дохёо соностобо. Энэ удаа дайсанай самолёдууд Намдинь хотын баруун захаар үнгэрбэ. Тэнгэри гэнтэ бурхэжэ, сахилгаан сахилгаалан, тэнгэри дуугаржа эхилээд, аадар оробо. Зай, американ самолёдууд эндэһээ тонилхонь ха. Хүнүүд хоргодоһон газарһаа гараад, хүдэлмэрилжэ эхилбэ. Хуан Тыонг нэгэ юумэ жолоошондоо хэлэбэ. Тэрэнь бамбук модоор хүреэлэгдэһэн хорёогой саана оршодог зэргэлээ нэгэ дабхар гэрнүүдтэ маниие абаашаба. Тэндэ госпиталь байһан байба. Маниие врач Нгуен Тык И угтаа. Палатада оробобди. Нюур гараа боолгоһон арбаад наһанай хүбүүн наада захадань хэбтэбэ. Тэрэ ёолоншьегүй, шүдөө зуугаад, багахан нюдаргаа зангиданхай. Хажуудаханань ехэ нюдэтэй заахан басагахан һууна. Тэрэнэйшье толгой боогоотой.

— Элэмнай аха дүү хоёр гээшэ Бинь анар 6 час соо гэрэйнгээ һандархай доро хэбтээ. Тэрэниие арай гэжэ малтажа гаргаһан юм. 8 наһатай Тань гэдэг дүү басаганиинь үшөө эзээ. Газаа ябла бшуу. Тиигэбэшье тархяа бомбын хэлтэрхэйдэ дайруулаа. Тань бүхэли үглөөндөө ахынгаа хажууһаа һаланагүй. Нюдэнүүдынь нёлбоһон ялалзана. Теэд тэрэ бархирнагүй. Тэрэ басаган ахынгаа нюурые пальмын набша һэбюурээр һэрюусүүлнэ. Полушкынь хажууда 2 жаахан хотируулга хилээмэн табяатай. Тэрэ хилээмэ басаганда үгэһэн байгаа. Теэд тэрэнинень эдингүй, ахынгаа ойро табяа бшуу.

Врач маниие хажуу гэрэймнай абаашаад:

— Эдэ үхибүүд аба эжы хоёрнай алуулаа гэжэ үшөө мэдэнэгүй.,— гээд, шэшэргэнэһэн хоолойгоор хэлэбэ.

Палатын сонхоор хүнүүд шагаана. Шархатагшадай дунда түрэл гарални үгы юм аа гү гэжэ мэдэхэеэ тэдэнэр иишэ ерээ.

— Энээн тухай хөөрөөгүйдэ аргагүй,— гэжэ манда доктор Нгуен Тык И хэлэбэ. — Би эсэргүүсэлгын дайнда хабаадалсааб. Хүнэй алуулхые яһала хараaб. Харин Вьетнамай газар дээрэ Америкын хархис добтологшодой хэжэ байһан энэ зэрлиг муухай үйлэ хэрэг урдын хамаг бүхы аашануудһаа муу муухай шэнжэтэй. Американ алуурчадай Намдинь хотодо үүсхэһэн үйлэ хэрэгүүд тухай бүхы дэлхэйн хүнүүд мэдэг лэ!

Энэ зэрлиг аашануудые хүнүүд мэдэхэ,. дуулаха байха. Лилица, Орадур, Ковентри тухай һанаһан шэнгеэр Намдинь хотын зэрлиг бомбодолгыешье һанаха байха.

Ю. ЖУКОВ, В. ШАРАПОВ,
«Правдын» корреспондентнүүд.

(АПН).



Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшад Агуу Октябриин Социалис революциин …дэрые ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтахын түлөө тэмсэнэ. Заводой кузнечнэ цехэй түмэршэ дархан, ком… ажалай ударник Василий Никитович Пушкарев долоон жэлэй туршада габьяата ажалаараа шалгаран, … «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагданхай. Нүхэр Пушкарев һайндэрэй урда тээхи социалис мүры… оролсоод, халаан бүриингөө даабари 150—160 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Зураг дээрэ: В. Н. Пушкарев …лжа байна.

А. МАНТАЕВАЙ Фото.

150 жэлэй ой

Хэрэн тосхондо Түнхэнэй һургуули нээгдэһээр 150 жэл болобо. Анха түрүүн 1816 онһоо эхилжэ, Агуухэ Октябриин революциин болотор энэ һургуули церковно-приходско гэжэ нэрэтэй байгаа. Тиигээдшье XIX зуун жэлдэ тэрэ бүхы түхэреэн ехэ Түнхэн соо эрдэм бэшэгэй ори ганса гуламта байгаа юм. Энэ үедэ хаанта засаг эрдэм номдо үргэн ниитэ улад зониие һургаха, гэгээрүүлхэ талаар һунгажагүй байжа, Түнхэнэй һургуулидашье мүнгэ зөөри һомологдоогүй. Гэбэшье түрүү үзэл бодолтой багшанарай ашата тэдхэмжээр тэрэ һургуули хаагдан барин хубисхалта үедэ хүрэһэн түүхэтэй.

Совет засагай жэлнүүдтэ Түнхэнэй һургуули танигдашагүйгөөр хубилаа. Мүнөө үедэ энэ һургуулида 876 хүн һуралсана. Мүн ажаллажа байгаад эрдэмээ дээшэлүүлхэ үдэшын һургуули бии. Эндэ тусхай мэргэжэлтэй дээдэ эрдэмтэй 41 багшанар хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда Буряадай АССР-эй һургуулинуудай габьяата багша Тамара Николаевна Васина, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан багша Анна Абидуевна Ошорова гэгшэд бии.

...150 жэлэй ойн баяр ёһололой суглаан дээрэ тус һургуулиин директор Георгий Николаевич Тугарин һургуулиингаа ажабайдал, саашанхи хараа түсэбүүд тухайда һонирхолтой элидхэл хэбэ.

Удаань түрэл һургуулиингаа үнгэрһэн зам дурсажа, юрөөлтэ дулаан үгэнүүдые хэлэгшэдэй дунда М. Н. Сальникова байгаа. Энэ нүхэрнай 1912, 1915 онуудта эндэ багшалһан юм. Тэрэнэй һурагша байһан 77 наһатай З. Н. Усольцева, тоо бодолгын багшаар ажаллаһан, мүнөө техническэ наукануудай кандидат И. Н. Нурминский гэгшэд тус һургуулиин түүхэһээ мүн лэ һонирхолтой ушарнуудые хөөрэжэ үгөө.

150 жэлэйнь ойтой дашарамдуулан, һургуулиин бүхы коллективые КПСС-эй райкомой секретарь Н. И. Крючков, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь В. Ш. Успеева гэгшэд, мүн элдэб эмхи зургаанууд болон һургуулинууд халуунаар амаршалһан, үнэтэ бэлэгүүдые бариһан байна.

Д. ЯНДАНОВ.

Спорт САНАШАДАЙ ҺОРЁОН

Үбэлэй сезоной эхилхын урда тээ ниитэ физкультурна бэлэдхэлэй талаар санаша спортсменүүдэй дунда һүүлшын шалгалта үнгэргэгдөө. Мүрысөөнэй программада дүрбэн янзын зүйл ороһон байна. 8 километртэ урилдаан, турнигта бэеэ үргэн татаха, мөөртэй конькигаар санын тулуур тулан ябажа, 16 километрэй зайда урилдалга, гараараа газар тулан нугарха, сэхэрхэ зэргээр туршалга болоо.

Октябриин 22-то «Локомотив» бүлгэмэй санын баазада 8 километрэй зайда санашадай кросс болоо. «Локомотив» бүлгэмэй мастер Геннадий Алексеев тэрэ зайе 31 минута 41 секунда соо гаталжа, һайн үрэ дүн харуулба. Мүн турнигта тэрэ 21 дахин татажа, баһал шалгарба. Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр спортын мастер Иван Аненков хоёрдохи һуурида гараһан байна.

Үнгэрэгшэ воскресениин үдэр санашад Дээдэ-Онгостойдо мөөртэй конькигаар урилдаа. 16 километр зайда 50 минута 56 секунда соо ерэһэн Иван Аненков мүрысөөндэ түрүүлээ. Энэ зайе 53 минута 25 секунда соо гаталһан Геннадий Алексеев хоёрдохи һуурида гараа. Залуу санашан Виктор Соломенников яһала бэрхээр гүйжэ, бэлэдхэл һайнтай байһанаа харуулба.

Гараараа газар тулан нугарха, сэхэрхэдээ Иван Аненков энэ упражнениие 76 дахин хэжэ, мүн лэ эрхимлээ. Хоёрдохи һуурида Алексеев, гурбадахи һуурида Киселёв гэгшэд гараһан байна.

Хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлһэн мүрысөөнэй дүнгөөр 6 очко абаһан спортын мастер Иван Аненков түрүү һуури эзэлбэ. Хоёрдохи һуурида Геннадий Алексеев, гурбадахи һуурида Виктор Соломенников гэгшэд гараба.

Гэбэшье энэ һонирхолтой мүрысөөндэ санаар урилдалгын бэрхэ мастернууд Олег Харитонов, Геннадий Галимов, Андрей Бурлаков, Юрий Котельников болон бусад хабаадалсаагүй.

А. ТРУШ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: санашад мөөртэй конькигаар урилдажа ябана.
Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.



ОЛОН ЗОН ХАБААДАА

Һаяшаг Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо спортивна һайндэр үнгэргэгдэбэ. Энэ хадаа ургасаяа саг болзор соонь хуряажа, малай үбэлжэлгэдэ амжалтатайгаар бэлэдхэжэ байһан ушарта зорюулагдаһан байна. Элдэб янзын спортивна мүрысөө, наадануудта колхозой гэшүүдһээ гадна Михайловкын дунда һургуулиин һурагшад, мүн Закаменск хотын үхибүүдэй спортивна һургуулиин түлөөлэгшэд хабаадалсаба.

Һайндэр баскетболой мүрысөөгөөр эхилжэ, спортивна һургуулиин түлөөлэгшэд илалта туйлаба. Харин волейболоор Михайловкын дунда һургуулиинхид эрхимлээ.

Удаань буряад барилдаан эмхидхэгдэжэ, 16 шамбай хүбүүд хабаадалсаа юм. Дүрэ буляалдалгын дүршэл һайнтай байһан Михайловкын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Борис Дашиев 1-дэхи һуури эзэлжэ, колхозой гэшүүн Буда Тогошиев 2-дохи, һурагша Самбу Очиров 3-дахи һууринуудые тус тустаа эзэлбэд.

Турнигта бэеэ агшан татаха һонирхолтой мүрысөөндэ Гуржапов шалгараа. Тэрэ бэеын тамирай энэ шалгалтада 16 дахин агшаба.

Мүрысөөнүүдтэ илагшадта аймагай спортсоведэй болон колхозой зүгһөө үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

А. БУТИН.

УГТАМЖЫН БЭЛЭГ

Леонид Николаевич Мухинай хүтэлбэрилдэг Улаан-Үдын вертолетно подразделениин коллектив үйлэдбэриингөө жэлэй даабариие октябриин эхеэр дүүргээ. Бүхы хүдэлмэрилэгшэдэйнь үдэр бүри оролдосотой габшагайгаар ажаллаһанай ашаар иимэ амжалта туйлагдаа. Гэхэтэй хамта, энэ подразделениин үйлэдбэриин түсэб квартал бүхэндэ үлүүлэн дүүргэгдэдэг байгаа гэжэ тусхайлан тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Подразделениин командир нүхэр Мухин вертолётчигуудай ажал зүбөөр эмхидхэхэ гэжэ оролдодог, даабаринуудай дүүргэлтын хойноһоо шанга хиналта табидаг, эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажалладаг нүхэдые урмашуулдаг байна.

Коллектив дотороо журам заршам улам бэхижүүлхын, экипажуудтахи ажалай эмхидхэл һайжаруулхын, гүрэнэй зөөридэ гамтай, химгатайгаар хандахын тула нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа.

Эндэхи хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа нүхэд Самохиной, Мостовскойн, Сапуновой, Горячкинай, Солодковой, Давиденкын, Перелыгинэй, Климкинэй, Коноваловай экипажуудые онсолон дурдажа болоомоор.

Улаан-Үдын вертолётчигууд ажалайнгаа амжалтануудые Агуухэ Октябриин 49 жэлэй ойдо бэлэг болгоно.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ЭСТАФЕТЭ ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

Зунай спортивна сезоной дүүргэлтэдэ зорюулагдажа, Петропавловка тосхондо «Зэдын үнэн» газетын шанда хүртэхын түлөө заншалта эстафетэ үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ гансашье аймагай түбэй бэшэ, харин хүдөө тосхонуудай спортивна коллективүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн 7 команданууд хабаадалсаа.

Найман жэлэй һургуулинуудай дундаһаа Тохойн һурагшадай команда (физкультурын багша Н. Ф. Колодин) 1-дэхи һуури эзэлбэ. Энэ командын гэшүүн, 7-дохи классай һурагша Леонид Борисов урилдаанай 1-дэхи шатада һайнаар гүйжэ, командынгаа саашанхи амжалтын эхи табиһан байна.

Дунда һургуулинууд сооһоо Петропавловкын һурагшадай 1-дэхи команда (физкультурын багшанар А. Д. Сюсин, В. Н. Шишмарев) эрхимлээ.

Дэрэстэйн дунда һургуулиинхид 2-дохи һуурида гараһан байна.

Эстафетэдэ хамта 50-яад спортсменүүд хабаадалсажа, илагшадтань «Зэдын үнэнэй» редакциин дамжуулгын кубок болон грамотанууд барюулагдаа.

А. ЦЫРЕНОВ.

БОЛЗОРҺОО УРИД

Баргажанай эдеэ хоолой комбинат конфетэ, печени, пряник, варени, кисель үйлэдбэрилхэ талаар арад зонойнгоо хэрэглэл нилээд хангана. Энэ комбинат 9 һарынгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргэжэ, октябриингаа һайндэрые эрхим бэлэгтэйгээр угтаба.

Түрүү хүдэлмэришэд Николай Перфильев, Константин Шелковников, Сергей Зарубин болон бусад ажалдаа амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө республикын эдеэ хоолой министерствын Хүндэлэлэй грамотануудта хүртөө. Тэрэшэлэн олохон хүдэлмэришэд партиин Баргажанай райкомой, аймгүйсэдкомой шанда хүртэһэн байна.

С. ОЧИРОВ.

ДУЛААН НАМАР

(Арбан хоногой шэнжэлэл)

Октябриин хоёрдохи арбан хоногто республика соомнай һулагүй бүрхэд гэбэшье, тунгалаг дулаан уларил байба. Арбан хоногой агаарай дунда зэргын температура 0-һоо 2 градус хүрэтэр хүйтэн байһан. Энэнь нормоһоо 1 градус доошо байһан болоно.

Тиихэдэ Улаан-Үдын, Хориин, Загарайн, Баргажанай районуудта арбан хоногой дунда зэргын температура 1—2 градус дулаан байһан гэхэ гү, нормоһоо 1—2 градус дээшэ байба. Тиихэдэ Яруунын, Баунтын районуудта юрынхидэ орходоо 2—4 градус дулаан байгаа.

Арбан хоногой түрүүшын үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй дулаан байба. Сүүдхынь дунда зэргын температура 2—5 градус дулаан (нормоһоо 1—4 градус дээшэ) байгаа. Октябриин 12-ой һуни газар бүхэндэ шахуу бороо, саһан орожо, 1—5 миллиметр зузаантайгаар газар хушагдаа. Шангашагаар һалхилжа, хүйтэрэд гээ. Торидо, Юрөөдэ, Ивалгада шииг нойтон балай ороогүй. Ороһон тэрэ шиниг нойтон Захааминда, Зэдэдэ, Улаан-Үдэдэ 1—6 миллиметр, Кабанскда, Баргажанда, Хяагтада — 9, Хоридо — 8, Мухар-Шэбэртэ—12, Бэшүүртэ, Нестероводэ (Прибайкальск) 18 миллиметр уһатай байһан. Удаадахи үдэрнүүдтэнь дулааржа, саһан хайлаа.

Октябриин 14-дэ арбан хоног соохи эгээн дулаан үдэр болобо. Тэрэ үдэр 9—14 градус хүрэтэр дулаараа. Зарим үдэртэ хүйтэрхэдөө 6—10, хойто аймагуудта. уула хадаар 13—19 градус хүрэһэн байна. Арбан хоногой һүүл хүрэтэр газарай хүрьһэн һулагүй томуусаа.

Дулаан уларил хүдөө ажахын хүдэлмэри дүүргэлгэдэ, малай бэлшэлгэдэ таатай зохид саг байба. Арбан хоногой һүүл хүрэтэр дулаан газарнуудта сэсэгэй хэнзэлэн һалбаралга үзэгдөө. Бургааһа, уляаһан хабарайхидал гүлгэлөө. Арбан хоногой һүүл хүрэтэр хэнзэ ногоон хүхэрэн харагдаа. Урин дулаан, һайн намар боложо байна.

Ин. КОТОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хүн бүхэн газетэ, журнал захиг лэ» гэһэн түрүү бэшэг; Хориин совхозой гурбадахи отделениин хүдэлмэрилэгшэдэй нэмэл бэшэг. «Табан жэл элидхэнэ» гэһэн гаршаг доро материалнууд, ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: республикын гүрэнэй банкын конторын таһагай начальник М. Дриевский гэгшын «Мүнгэн тоолуулха дуратай» гэһэн статья; нүхэр Пантелеевэй «Зүбтүүлхын аргагүй» гэһэн статья.

Гурбадахи хуудаһанда: «Эсэгэнэр, абанарай замаар» гэһэн Р. Серебряковагай статья; «Сара—Сибиириин молибден» гэһэн статья Хилын саанаһаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Югославиин, ОАР-ай болон Индиин хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга тухай коммюнике

ДЕЛИ, октябриин 24. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республикын газарые американ авиациин бомбодолгые дары түргэнөөр болюулхые, мүн амгалан ёһоной гурим шүүлгэ тухай ямаршье хэлсээ хэхэдээ тэрээндэ гол хабаадалсагшань Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронт байха ёһотой гэжэ мэдэрхые Инди, Югослави болон Арабуудай Нэгэдэмэл Республика мүнөөдэр уряалаа.

Хүгжэжэ байгаа оронуудай үмэнэ табигдажа байһан экономическа зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ шухала гэжэ Югославиин президент Титын, ОАР-ай президент Насерай, Индиин премьер-министр Гандиин гурбан талын уулзалгын дүүрэһэнэй һүүлээр мүнөөдэр баталан абтаһан хамтын коммюнике соо онсолон тэмдэглэгдээ.

Баалалта хэхын тулада туһаламжа үгэлгые колониалис гүрэнүүдэй хэрэглэдэг байһые гурбан тала буруушааһан байна.

Уласхоорондын хуралдаан Потсдамда нээгдэбэ

БЕРЛИН, октябриин 24. (ТАСС). Хэмэл одонуудай хойноһоо ажаглалгатай холбоотой асуудалнуудаар уласхоорондын хуралдаан үсэгэлдэр Потсдамда эхилээ. Советскэ Союз, Болгари, Чехословаки, Финлянди, Франци, Итали, Югослави, Голланди, Польшо, Румыни, Венгри, США болон ОАР-һаа ерэһэн 130 гаран эрдэмтэд болон мэргэжэлтэд энэ хуралдаанда хабаадалсана. Хэмэл одонуудые хэрэглэн, атмосферые шэнжэлхэ тухай 30 элидхэл хуралдаанда хабаадагшад шагнаха юм.

Дохёонууд абтаба

ЛОНДОН, октябриин 24. (ТАСС). Пресс Ассошиэйшн гэжэ агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор. «Һара тээшэ ябуулагдаһан ородой шэнэ ракетын шанга дохёое» үсэгэлдэр үдэшэ «Джодрелл бэнк» гэжэ радиообсерватори хүлеэн абаа. «Луна-12» гэжэ ракетын ниидэлгын хойноһоо хэдэн үдэрэй турша соо ажаглан хараха хүсэлэнтэй байһан тухайгаа обсерваториин директор Бернард Ловелл мэдээсээ.

Агаарай дээрмэшэдтэ сохилтонууд хэгдэнэ

ХАНОЙ, октябриин 24. (ТАСС). Октябриин 15-да дүүрэһэн һарын турша соо Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын армиин сэрэгшэд Бенчи, Кантхо, Митхо, Ратьзиа, Куангчи, Куангнам болон Биньдинь провинцинуудта 17 американ самолёдые буудажа унагаагаа. Бусад табан самолёдые гэмтээгээ. Освобождение агентствын мэдээсэлдэ үндэһэлэн, энээн тухай Вьетнамай информационно агентство дамжуулһан байна.

Маниладахи конференци

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 24. (ТАСС). Долоон ороной дээдэ тушаалтадай конференци Манилада (Филиппин) мүнөө үглөөгүүр нээгдээ гээд Ассошиэйтед Пресс агентство мэдээсэнэ.

США, мүн Вьетнамда эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгын талаар ханинарынь энэ конференцидэ хабаадаха гэжэ мэдээжэ байна бшуу.

Армиин командованиин эрилтэ

БРАЗЗАВИЛЬ, октябриин 24. (ТАСС). Конгын (Киншаса) премьер-министр Леонар Муламбын тушаалһаа бууха тухай конголез армиин верховно командовани эрилтэ хээ гэһэн мэдээн Киншасаһаа эндэ абтаһан байна.

Кисанганида һаяхан үймөө татаһан Катангын жандармнуудта «тиимэ ехэ шангаар хандаагүй» гэжэ Муламбые армиин командовани гэмнэһэн байна. Үймөөшэдтэй хэлсээ хэхын тула президент Мобутын захиралтаар Муламба Кисангани ороһон байгаа бшуу. Мүнөө үедэ премьер-министр правительственна делегациие толгойлжо Лусака ошоод, Замбиин бэеэ даанхай байдалтай болоһоор 2 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярта хабаадалсажа байнхай.

Президент Мобутын зарлаһан хоёр үдэрэй зүблөөнэй болоһоной һүүлээр Муламбын тушаалһаа бууха тухай эрилтэ хэхэ гэһэн шиидхэбэри конголез армиин верховно командовани гаргаһан байгаа.

Худалдаа наймаанай хэлсээ хэхэнь

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). МНР СССР хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээ хэхын тулада Советскэ Союзай правительственна, худалдаа наймаанай делегаци эндэ ерээ. Энэ делегациие СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министрэй орлогшо И. Т. Гришин толгойлно.



ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. Бактхай провинциин бага яһатанай һуудаг районуудай хүн зон дайнай шэрүүн шанга үедэшье нэмэлтэ классуудта хэдэг хэшээлээ таһалдуулнагүй. Зураг дээрэ: Доан Кет тосхондо хэшээл боложо байна.

ВИА-гай—ТАСС-ай фото.

Хани барисаамнай хүгжэнэ

РАБАТ, октябриин 24. ТАСС-ай корреспондент Н. Филатов иигэжэ дамжуулна:

Хаан Хасан II гэгшын Советскэ Союзда албанай хэрэгээр аяншалгын хойноһоо мароккан арад угаа ехэ һонирхолтойгоор ажаглан хаража байнхай. Совет арадай ажабайдалтай, тэрэнэй туйлалтануудтай, совет-мароккан харилсаануудай хүгжэлтын түүхэтэй уншагшадые нютагай газетэнүүд танилсуулна.

Хаан Хасан II гэгшын советскэ ниислэлдэ ерэлгэ, тэрэниие угталга Москваһаа тусхай телевизионно программаар харуулагдаһан байна.

«Хаан Хасан II гэгшын Советскэ Союзда аяншалга шухала удха шанартай, юуб гэхэдэ, энэ аяншалга хоёр ороной хоорондо тогтоод байһан хани ёһоной холбоо барисаае үргэдхэлгэдэ туһалха, тиихэтэй хамта Мароккын болон Советскэ Союзай хоорондохи экономическа харилсаае, худалдаа наймаае бэхижүүлхэ» гээд «Пти Марокэн» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Адендэ тэһэрэлгэ болобо

ЛОНДОН, октябриин 24. (ТАСС). Аден шадар үсэгэлдэр хоёр тэһэрэлгэ боложо, нефтепровод гэмтээгдээ гээд Рейтер агентство мэдээсэнэ. 22 километрэй газарта байдаг «Бритиш петролеум компаниин» нефть сэбэрлэдэг заводһоо энэ нефтепроводоор нефть болон газ Адендэ дамжуулагдадаг юм.

Тэһэрэлгын болохоло, нефтепроводто түймэр болоһон аад, удангүй сарагдаа гээд аюулгүйе сахиха нютагай органуудай түлөөлэгшэ мэдүүлһэн байна. Гэбэшье АДН-эй электростанцида газ дамжуулга таһалдуулагдаһан байха юм.

Англиин колонизаторнуудта эсэргүүсэн тэмсэжэ байдаг Аденай патриодууд нефтепроводто энэ жэлдэ 3-дахяа һүйдхэл хээд байна. «Бритиш петролеум компаниин» мэдэлэй резервуарые тэдэнэр май һарада тэһэлһэн байгаа. Тэрээн соо байһан 4 мянган тонно керосин шатаһан байха юм. Июль һарада мүн лэ компанида хамаатай нефтепроводой нүгөөдэ лининь тэһэлэгдээ һэн.

Сириин гадаадын хэрэгүүдэй министрэй хэлэһэн үгэ

ЛОНДОН, октябриин 24. (ТАСС). Сиридэ эсэргүүгээр Израилиин зүгһөө ээрхэг түримхэй ябуулга хэгдэхэгүй гэжэ хэлэхын аргагүй гээд Сириин гадаадын хэрэгүүдэй министр Ибрагим Махус мэдүүлээ гээд Рейтер агентство дамжуулна. Империализм болон хархис этэгээдүүд Сиридэхи социалис, революционно засаг түрые унагаажа шадаагүй дээрэһээ, тэрэниие дараха зорилгоёо бэелүүлхын тулада Израилиие элсүүлһэн байна гээд Дамаскын университедэй студентнүүдэй үмэнэ үгэ хэлэхэдээ министр тэмдэглэһэн байгаа.

«Энэнь маанадые ойлгожо шадаагүй ээрхэг түримхэй ябуулгые сухарюулан сохихоор бидэнэр бэлэдхэһэн байгаабди» гээд Сириин министр тэмдэглэһэн байна. Энээнтэй дашарамдуулан, орон дотор энгэй хүн зоной дунда сэрэгэй бэлэдхэл хэгдэдэг болоо, Сириин бүхы газар дээрэ буу зэбсэгэй болон һомо хэрэгсэлнүүдэй складууд байгуулагдана гээд энээнтэй дашарамдуулан Ибрагим Махус һануулһан байна.

Нефтиинь баялигуудые ашаглаха аргатай болохын тулада Сиридэ эсэргүү үгэсэлгые империалистнууд эмхидхэнэ гэжэ мэдүүлхэ зуураа, ямаршье ээрхэг түримхэй ябуулгаһаа Сириие хамгаалхын тулада бүхы араб наци жагсан бодохо гээд Махус онсолон тэмдэглээ.

Ирагай хойто таладахи байдал

БАГДАД, октябриин 24. (ТАСС). Орон доторхи үндэһэ яһатанай хоорондохи арсалдаан, мүн харилсаа холбоогүй байлга манай дайсадта таарамжатай, Иракта хоротой гэжэ мэдэнэбди гээд президент Абдель Рахман Ареф «Аль-Джумхурия» газетын корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө хэлэһэн байна. Нэгэдэлые туйлахын ба бэхижүүлхын тулада политическэ ажал ябуулгада, республикые хүтэлбэрилгэдэ үнэн сэхэ националист үзэлтэниие хабаадуулха шухала гэжэ бидэнэр тоолонобди.

Ирагай хойто таладахи байдал тухай тогтоходоо, урдань гаргагдаһан алдуу эндүүнүүдһээ уламжалан, ороной хойто талын районуудай асуудал бии болоожо гараа гэһэн һанамжа президент Ареф хэлэһэн байна. «Урдын захиргаанай аппарадай хангалтагүй хүдэлмэри алдуу эндүүнүүдэй олошоролгодо туһалаа, энэ райондохи байдалые улам шахардуу шанга болгоо» гээд тэрэ хэлээ. Табан жэлэй турша соо алдуу эндүү гаргагдаа, тэрэниие богонихон саг соо зайсуулан заһахын аргагүй гээд президент ажаглалта хэһэн байна.

Ороной хойто районуудтахи байдалтай танилсахын тулада эдэ районуудта аяншалжа ошохые Ирагай Республикын президент Абдель Рахман Ареф һанзаашалжа байнхай гээд Багдадай радио дамжуулһан байна.

БАГДАД, октябриин 24. (ТАСС). Дайнай ябуулгануудһаа хохидолдо ороһон хойто районуудые һэргээхэ хүдэлмэри амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ тэмдэглэһэн Ирагай оборонын министр Шакер Махмуд Шукри гэгшын мэдүүлгые «Аль-Биляд» гэжэ газетэ толилһон байна. Правительство өөртөө даажа абаһан уялгануудые дүүргэнэ; тэрэшэлэн курднууд өөһэдынгөө үгэдэ хүрэнэ гээд министр хэлээ. Захиргаанай центрнүүд гэмгүй һайнаар хүдэлдэг болоо, хүн зон орхижо гараһан тосхонуудтаа бусажа ерэнэ. Хойто районуудта һэргээлгын хүдэлмэри хэхэ ехэ үргэн программые правительство хараалаанхай гээд Махмуд Шукри онсолон тэмдэглээ.

ЗАМБИИН БЭЕЭ ДААНХАЙ БАЙДАЛТАЙ БОЛОҺООР ХОЁР ЖЭЛЭЙ ОЙ

Оронойнгоо бэеэ даанхай байдалтай болоһоор хоёр жэлэй ойе Замбиин арад октябриин 24-[illegible] тэмдэглээ.

Замбиин арад болон правительство бэеэ даанхай хүгжэлтын түрүүшын үдэрнүүдһээ национальна экономикоёо хүгжөөжэ ороо. Замбиин байгаалиин баялигта өөһэдөө эзэн болохын түлөө тэмсэл ха[illegible] Мүнөө орон дотор экономическа хүгжэлтын 18 һарын шата дам[illegible] жалгын түсэб бэелүүлэгдэнэ, национальна хүгжэлтын 4 жэлэй түсэб зохёогдоно.

Энэ бэеэ даанхай Центральна Африкадахи республикын экономикын үндэһэ һуури болгошо зэ[illegible] газаа тээшэнь худалдадаг юумэнүүдэйнь 90 процентые эзэлдэг. Замбиин хойто талада Африкадахи зэдэй угаа ехэ баян уурхай бии. Тэндэ Замбиин пролетариадай 60 шахуу процентнь хүдэлдэг. [illegible] бэшье Замбиин энэ баялигай бодото эзэдынь Англиин, ЮАР-ай, США-гай томо монополистическа нэгэдэлнүүд байһан юм.

Хилэ шадарнь Урда Родези расис гүрэнэй бии болоһон [illegible] уламжалан, үнэхөөрөөл экономическа талаараа бэеэ даанхай байдалтай болохын түлөө Замбиин тэмсэл һүүлэй жэлнүүдтэ [illegible] гаяа орёо болоо. Замбиин экономикые Урда Родезиһээ улам бүри дулдыданги болгохо зорилготой политикые Замбиин мэнэ һаа [illegible] «эзэд» — Англиин колонизаторнууд холодоо бэелүүлдэг байгаа. Замби далайгаар ябаха замгүй, [illegible] риин оронуудтай холбоо байгуулдаг гансахан лэ түмэр замынь Урда Родезиин газар дээгүүр гарадаг. Эгээл иимэһээ Кеннет Каунда[illegible] дын толгойлдог правительство [illegible] даа расистнуудай үзүүлдэг һа[illegible] бэрхэшээлые зайсуулха гээшэ [illegible] зорилгонуудаймнай нэгэн гэжэ [illegible] нөө тоолоно. Тусхайлбал, [illegible] даанхай Танзаниин газар дээгүүр түмэр зам болон нефтепровод [illegible] риха тухай асуудал хаража [illegible] дэнэ.

Ороной хүн зоной дүрбэнэй гу[illegible] бан хуби хүдөө ажахые эрхилдэг. Мүнөө Замбиин хүдөө ажахые дэбжээхын тулада засагаар[illegible] тусхай алхамуудые хэжэ байнхай.

Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал, үбшэ хамшагта ёһотойл [illegible] толго хэгдэнэ. 1965 он түсэблэлгын жэл, 1966 он гэгээрэлэй [illegible] гэжэ соносхогдоһон юм. Б[illegible] даанхай байдалтай болоһонһоо хойшо орон дотор 14 дунда һургуули баригдаа. Хэрбээ 1962 о[illegible] до эхин һургуулинуудта 2500 һурагшад бии байгаа һаа, 1966 о[illegible] тэдэнэй тоо 16 мянга үлүүтэй болоһон байна. Бүгэдэ ниитын эхин [illegible] уялгата һуралсалые 1970 он[illegible] бэелүүлхэ гэжэ правительство т[illegible] сэблэнэ.

Замбиин хүн зониие медицинскэ талаар хангалгые һайжаруулха хэмжээнүүд абтана. 1962 он[illegible] орон дотор оройдоол 270 врач [illegible] дэлдэг байгаа, 1966 ондо тэдэнэй тоо 400 хүрэтэр олон болоо.

Бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсадаггүй, бүхы оронууд болон арадуудтай хани барисаа, харилсаа холбоо байгуулха гээшэ Замбиин [illegible] даадын политикын шухала [illegible] ёһонууд болоно. Урда Родези, Ангола болон Мозамбигтай нэгэ [illegible] лэтэй байһан Замби хадаа өөһэдынгөө экономическа бэрхэшээлнүүдые хэрэгсээнгүйгөөр империализмын болон расизмын дарлалһаа түбиие эсэслэн сүлөөлхын түлөө шууд сэхээр тэмсэнэ.

В. ЕГОРОВ,
ТАСС-ай шэнжэлэгшэ.



Одер дээрэхи Шведт гэжэ урданай бишыхан немец город мүнөө Германиин Демократическа Республикын промышленна томо центр болонхой. Мүнөө Шведтые мэдэхэгүй хүн байхагүй. «Дружба» гэжэ нефтепроводоор совет нефть эндэ урдан ерэдэг. Эндэ ГДР-эй нефтехимическэ индустриин түрүүшын томо предприяти байгуулагдажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ гэрэй эдир эзэнэр. АДН-эй—ТАСС-ай фото.

Редакторай орлогшо Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный — 48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни — 40-49, идеологический — 24-74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации—34-05 и перевод—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н01993. Зак. № 1040.